

ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ

ΧΡΟΝΙΑ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ & ΤΟΝ ΑΝΘΡΩΠΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

10 Οκτωβρίου 2015

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ	5
ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΥΝΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Δέσποινα Βώκου , Καθηγήτρια Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ, Πρόεδρος Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας, πρώην πρόεδρος Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	8
Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ Στέλλα Βαρελτζίδου , Βιολόγος MSc Συντονίστρια Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	12
ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ Χρήστος Πανταζόπουλος , Δασολόγος MSc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	18
ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΥΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΘΕΡΜΑΪΚΟ ΚΟΛΠΟ Παναγιώτης Αγγελίδης , Καθηγητής, Διευθυντής Εργαστηρίου Ιχθυολογίας, Τμήμα Κτηνιατρικής, Σχολή Επιστημών Υγείας ΑΠΘ	20
Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΡΥΖΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ Αντώνης Παπαντωνίου , PhD Γεωπόνος, εκπρόσωπος Α' και Β' Συνεταιρισμού Χαλάστρας	23
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ Βασίλης Γιαμούζης , Γεωπόνος - περιβαλλοντολόγος MSc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	24
Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ Ελένη Τρύφων , Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας	27
«ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ» ΤΗ ΦΥΣΗ... Λυδία Αλβανού , Δρ. Βιολογίας, Υπεύθυνη Παρακολούθησης της Βιοποικιλότητας, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	30
ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ: ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ Κατράνα Εύα , Βιολόγος Msc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	33
ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ Λία Παπαδράγκα , Δημοσιογράφος, υπεύθυνη επικοινωνίας του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	37
ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ Χρήστος Παναγιωτίδης , Δασολόγος MSc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα	41
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	44

Θεμιστοκλής Κουιμτζής, Ομοτ. Καθηγητής ΑΠΘ,
Πρόεδρος Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Κύριε Δήμαρχε, κύριοι εκπρόσωποι του υπουργείου Περιβάλλοντος, της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας, εκλεκτοί προσκεκλημένοι, κυρίες και κύριοι,

Με ιδιαίτερη χαρά σας καλωσορίζουμε στις εργασίες του συνεδρίου που αφορά τα 12 χρόνια δράσης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού για τη φύση και τον άνθρωπο. Σε ό,τι αφορά τη φύση, το Εθνικό Πάρκο είναι γνωστό για την μεγάλη βιοποικιλότητα που διαθέτει τόσο ως προς τα διαφορετικά είδη των οικοτόπων, όσο και ως προς την χλωρίδα και πανίδα.

Σε ότι αφορά τον άνθρωπο, είναι γνωστό ότι το Εθνικό Πάρκο, μαζί με το δάσος του Σείχ Σου, αποτελούν τους δύο πνεύμονες οξυγόνου της ευρύτερης περιοχής. Παράλληλα, είναι γνωστό ότι η ομορφιά της φύσης και το πράσινο δημιουργεί στον άνθρωπο αρμονία και στη σκέψη του και στην ψυχολογική του κατάσταση, σε αντίθεση με το τσιμέντο, που δημιουργεί στον άνθρωπο αισθήματα βίας. Όπως θα διαπιστώσετε από τις παρουσιάσεις των συνεργατών του Φορέα Διαχείρισης, ο Φορέας έχει επιτελέσει ένα μεγάλο έργο και έχει προχωρήσει σε δράσεις -πολλές φορές σε συνεργασία με άλλους φορείς και οργανισμούς- οι οποίες είναι, νομίζω, αξιέπαινες. Θα αναφέρω ως παράδειγμα τη δημιουργία του Κέντρου Προσωρινής Διαβίωσης Άγριων Ζώων, που αποτελεί το μοναδικό στη Βόρεια Ελλάδα και ίσως είναι το καλύτερο στα Βαλκάνια, καθώς και νέου παρατηρητηρίου πουλιών στο Δέλτα Αξιού.

Θα ήθελα με την ευκαιρία αυτή να τονίσω την αναγκαιότητα διατήρησης της βιοποικιλότητας, επειδή πολύς κόσμος δεν αντιλαμβάνεται την αξία της, ότι η βιοποικιλότητα και οι λειτουργίες των οικοσυστημάτων αποτελούν τη βάση για την υγεία των ανθρώπων. Παραδείγματος χάριν μπορεί, αν ένας κρίκος της αλυσίδας των ειδών εκλείψει, να εμφανιστούν διάφορες ασθένειες τις οποίες δεν μπορούμε ούτε να προβλέψουμε, ούτε και να αντιμετωπίσουμε εύκολα.

Μηνύματα για την επιτυχία του συνεδρίου έστειλε η υπουργός Μακεδονίας-Θράκης κυρία Κόλλια-Τσαρουχά, ο βουλευτής Β' Περιφέρειας Θεσσαλονίκης, κ. Σωκράτης Φάμελλος, η βουλευτής Β' Περιφέρειας Θεσσαλονίκης Κατερίνα Μάρκου, η βουλευτής Πιερίας, Μπέτυ Σκούφα, καθώς ο περιφερειάρχης Κεντρικής Μακεδονίας, Απόστολος Τζιτζικώστας.

Για μία ακόμη φορά σας καλωσορίζω και πιστεύω να ικανοποιηθείτε από την παρουσίαση των δραστηριοτήτων του φορέα μας που θα ξεκινήσουν αμέσως τώρα.

Χριστίνα Μπαριτάκη, Γενική Γραμματέας Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Αγαπητέ Πρόεδρε του Φορέα

Αγαπητοί επίσημοι καλεσμένοι και σύνεδροι

Με μεγάλη χαρά χαιρετώ σήμερα την εκδήλωση του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού για τα 12 χρόνια δράσης του για την φύση και τον άνθρωπο. Ενός Φορέα Διαχείρισης που έχει ταχθεί στο δύσκολο έργο της διαφύλαξης του φυσικού μας κεφαλαίου δίπλα σε ένα μεγάλο αστικό κέντρο με πολλές ανθρωπογενείς πιέσεις.

Από τότε που η Ελλάδα μπήκε σε καθεστώς «κρίσης», βρισκόμαστε καθημερινά αντιμέτωποι με καινούριες απειλές και πιέσεις για το φυσικό περιβάλλον. Απειλές τις οποίες πρέπει να αντιμετωπίσουμε με γνώμονα την προστασία της βιοποικιλότητας και τη διαφύλαξη των υπηρεσιών που μας προσφέρει και να τις μετατρέψουμε σε ευκαιρίες και αποτελέσματα με όρους βιώσιμης ανάπτυξης. Δεν νοείται βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς τον περιβαλλοντικό πυλώνα.

Είναι πια γνωστό ότι η φύση αποτελεί θεμέλιο της οικονομίας και της κοινωνίας μας και παίζει καθοριστικό ρόλο στην υγεία και την ποιότητα ζωής μας, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Η διατήρησή της παρέχει πλήθος κοινωνικοοικονομικών οφελών, που αντισταθμίζουν και με το παραπάνω το κόστος που απαιτείται. Έχει εκτιμηθεί ότι τα οφέλη που αποκομίζονται από το Ευρωπαϊκό δίκτυο Natura 2000 ανέρχονται περίπου σε 200 με 300 δισ. ευρώ ετησίως, ποσό υπερπολλαπλάσιο του εκτιμώμενου κόστους της αποτελεσματικής διαχείρισης του δικτύου, που ανέρχεται σε περίπου 6 δισ. ευρώ ετησίως.

Τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδας, έχουν δεσμευτεί πολιτικά για την ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας και την ανάκαμψη ειδών, βιοτόπων και οικοσυστημάτων έως το 2020. Αν δεν εντείνουμε τις προσπάθειές μας, θα είναι αδύνατο να υλοποιηθούν αυτές οι δεσμεύσεις. Θα χάσουμε την ευκαιρία να δώσουμε στα παιδιά μας ένα καλύτερο αύριο. Ένα πλούσιο σε φυσικό κεφάλαιο αύριο, καθώς η χώρα μας φιλοξενεί μια μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων και ειδών.

Στην προσπάθεια αυτή, οι προστατευόμενες περιοχές και το Δίκτυο Natura 2000, περιοχές με ξεχωριστά οικοσυστήματα και είδη, αποτελούν ακρογωνιαίο λίθο. Η ολοκλήρωση της προσπάθειας για την ορθή διατήρηση και διαχείρισή τους αποτελεί προτεραιότητα πολιτικής για το φυσικό περιβάλλον. Αντίστοιχα, προτεραιότητα αποτολεί και η ενσωμάτωση της διάστασης της προστασίας της βιοποικιλότητας στις θεματικές πολιτικές και η προώθηση της αειφόρου χρήσης των πόρων με δίκαιο και ισότιμο τρόπο.

Θα ήθελα να ευχηθώ καλή επιτυχία στο συνέδριο του Φορέα Διαχείρισης και θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους παράγοντες που συνέβαλλαν στην προσπάθεια διατήρησης αυτής της δυναμικής και ευαίσθητης ισορροπίας της προστατευόμενης περιοχής του Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα.

Κώστας Γιουτίκας, Περιφερειακός Σύμβουλος Θεσσαλονίκης, εντεταλμένος για θέματα περιβάλλοντος, ενέργειας & φυσικών πόρων

Το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού είναι ένας μοναδικός υγρότοπος με μεγάλη ποικιλία χλωρίδας και πανίδας, πραγματικός παράδεισος για τους λάτρεις της φύσης. Διακρίνεται για την σπάνια οικολογική και περιβαλλοντική του αξία και μπορεί να αποτελέσει πρότυπο αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπου με τη φύση. Όλοι εμείς, κάτοικοι της περιοχής και επισκέπτες, πρέπει να οριοθετήσουμε τι παίρνουμε και τι δίνουμε με τις δραστηριότητες μας στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Με ορθολογική χρήση των φυσικών πόρων και με σεβασμό στο οικοσύστημα να επιδιώξουμε την αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής, προς όφελος της τοπικής οικονομίας, αλλά και του περιβάλλοντος που θα κληθούμε να κληρονομήσουμε στις επόμενες γενεές.

Από την πλευρά μας, ως Περιφέρεια κεντρικής Μακεδονίας, υποστηρίζουμε τον Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού για την έκδοση προεδρικού διατάγματος, ώστε να διασφαλιστεί ένα πάρκο απεριόριστης ομορφιάς και φυσικού πλούτου. Είναι σίγουρο πως αυτό απαιτεί σε αρκετές περιπτώσεις την υπέρβαση στενών ιδιωτικών συμφερόντων και κοντόφθαλμων πολιτικών. Υπερβάσεις που θα πρέπει να γίνουν, εάν θέλουμε να επιλύσουμε από κοινού χρονίζοντα περιβαλλοντικά θέματα που απασχολούν τους χρήστες του πάρκου. Στόχος μας είναι να το προστατέψουμε και να το αναδείξουμε, αφού μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό πόλο ανάπτυξης της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας.

Ευθύμιος Φωτόπουλος, Δήμαρχος Δέλτα

Κάθε φορά που έχω μπροστά μου με όποιον τρόπο το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα, σκέφτομαι ότι ο δικός μας Δήμος έχει στην αγκαλιά του έναν μοναδικό θησαυρό. Ένα θησαυρό που μπορεί να ανήκει διοικητικά στο Δήμο Δέλτα, όμως αφορά ολόκληρη τη Θεσσαλονίκη στη μητροπολιτική της διάσταση. Και ως τέτοιο οφείλουμε εμείς ως αυτοδιοίκηση, τοπική και περιφερειακή, να τον αξιοποιήσουμε.

Είναι αλήθεια ότι ο Φορέας Διαχείρισης, στα 12 χρόνια λειτουργίας του, προσέφερε πολλά, ιδίως σε επιστημονικό επίπεδο. Και αξίζουν συγχαρητήρια σε όσους εργάστηκαν για αυτό. Θέλω να πιστεύω ότι η λειτουργία του θα συνεχιστεί, με ακόμη μεγαλύτερη υποστήριξη και δυναμική, παρά τις οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζει η χώρα.

Ξέρετε, την ώρα που δίνουμε ή δεν δίνουμε διπλωματικές μάχες για την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της πατρίδας μας, δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι εξίσου προσοδοφόρος για την τοπική και εθνική μας οικονομία μπορεί να είναι και ο υπέρργιος πλούτος μας, μέρος του οποίου είναι το Εθνικό Πάρκο του Δέλτα.

Ας μη βλέπουμε το δάσος και χάνουμε το δέντρο. Οφείλουμε όλοι (Υπουργείο Περιβάλλοντος, Υπουργείο Μακεδονίας - Θράκης, Περιφέρεια, Δήμοι) να στηρίξουμε οργανωμένα και συντονισμένα, τη συνέχιση του έργου του Φορέα, να εκπαιδεύσουμε τους πολίτες και να προστατέψουμε από αυθαιρεσίες το περιβάλλον, να δημιουργήσουμε κατάλληλες υποδομές ώστε, επιτέλους, να αξιοποιήσουμε τουριστικά τον φυσικό μας θησαυρό.

Εύχομαι καλή επιτυχία στο συνέδριο. Τα συμπεράσματα που θα εξαχθούν να μην είναι μόνο θεωρητικά, αλλά να περιέχουν και συγκεκριμένες προτάσεις για την επόμενη μέρα.

ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΕΚΑΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΠΕΙΡΑΜΑ ΣΥΝΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Δέσποινα Βώκου,

Καθηγήτρια Τμήματος Βιολογίας ΑΠΘ, Πρόεδρος Ελληνικής Οικολογικής Εταιρείας, πρώην πρόεδρος Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Θα ξεκινήσω την εισήγηση μου διευκρινίζοντας τους όρους που χρησιμοποιώ στον τίτλο της. Αναφέρομαι σε πείραμα διότι ακόμα «δοκιμάζεται» - δεν έχει κατασταλάξει το μέλλον της διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών στη χώρα μας. Επίσης, επειδή οι συνθήκες εφαρμογής παίζουν εξαιρετικά σημαντικό ρόλο - οι συνθήκες όμως κάτω από τις οποίες λειτούργησαν οι φορείς διαχείρισης δεν ήταν οι «κανονικές», οπότε τα αποτελέσματα θα πρέπει να εξεταστούν λαμβάνοντας σοβαρά υπόψη αυτήν την διάσταση. Δεκαπενταετές, διότι η ιστορία των φορέων διαχείρισης (ΦΔ) προστατευόμενων περιοχών ξεκινάει, τυπικά τουλάχιστον, στις 20 Ιουλίου του 2000 με την ίδρυση του πρώτου ΦΔ, αυτού του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου. Συνδιαχείρισης, διότι η ευθύνη διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας έπαψε να ανήκει αποκλειστικά στο κράτος.

Οι φορείς διαχείρισης είναι ΝΠΙΔ (ν. 2742/1999). Θεσμοθετήθηκαν ώστε να διαχειριστούν προστατευόμενα στοιχεία και σύνολα της φύσης που προέκυψαν μετά την έναρξη εφαρμογής της Οδηγίας για τους Οικοτόπους¹ στην Ελλάδα όσο και αυτά που προϋπήρχαν. Είναι υπεύθυνοι για το σχεδιασμό και την εφαρμογή μέτρων και δράσεων διαχείρισης, για την εποπτεία της προστατευόμενης περιοχής, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, για την πραγματοποίηση έρευνας. Οι αποφάσεις για όλα αυτά λαμβάνονται από διοικητικά συμβούλια (ΔΣ) αποτελούμενα από επτά έως έντεκα μέλη, στα οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι της κεντρικής διοίκησης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, των τοπικών παραγωγικών φορέων, περιβαλλοντικών ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και ειδικοί επιστήμονες που έχουν γνώση για θέματα που αφορούν την περιοχή. Δηλαδή, προβλέπεται να συμμετέχουν στα ΔΣ εκπρόσωποι αυτών που έχουν σημαντική παρουσία, δραστηριότητα και ευθύνη στην περιοχή καθώς και επιστήμονες με τεχνογνωσία για να αντιληφθούν και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματά της. Έτσι, ευθύνες που παλιά είχαν μόνον δημόσιες υπηρεσίες τώρα μοιράζονται μεταξύ κράτους και κοινωνίας.

Βασικό μέλημα των ΦΔ, 28 συνολικά, είναι η διατήρηση της βιοποικιλότητας - πρωτίστως αυτής που συνδέεται με τις Ευρωπαϊκές υποχρεώσεις της χώρας. Δηλαδή, οφείλουν να μεριμνήσουν για τη διατήρηση σε καλή κατάσταση ή την αποκατάσταση όσων από τους τύπους οικοτόπων και τα είδη πουλιών, άλλων ζώων και φυτών κοινοτικού ενδιαφέροντος συναντώνται στις περιοχές ευθύνης τους. Όμως, αυτές οι υπό προστασία οντότητες ανέρχονται σε μερικές εκατοντάδες

¹ Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας [http://www.helecos.gr/files/env_leg/EOK_92_43.pdf]

μόνο. Δεν είναι αντιπροσωπευτικές του βιολογικού πλούτου που διαθέτει η χώρα, που οφείλει να διατηρήσει από μόνη της, όχι επειδή της το επιβάλλουν συμβατικές της υποχρεώσεις. Η Ελλάδα είναι ιδιαίτερα προνομιούχος ως προς τα γενετικά της αποθέματα. Έχουν καταγραφεί² περίπου 5.700 είδη φυτών, από τα οποία 1.300 ενδημικά, δεν βρίσκονται δηλαδή πουθενά αλλού στον πλανήτη, και 23.000 είδη ζώων, από τα οποία 4.000 ενδημικά. Πρόκειται, δηλαδή, για μια μοναδική βιοποικιλότητα φυτών και ζώων. Σε αυτήν θα πρέπει να προστεθεί και μια εντυπωσιακή μικροβιακή ποικιλότητα. Όλος αυτός ο βιολογικός πλούτος αποτελεί φυσικό κεφάλαιο για τη χώρα. Η αξιοποίηση αλλά και η εποπτεία και η φύλαξη του θα πρέπει να ασκούνται με υπευθυνότητα και σοβαρότητα και σ' αυτό οι ΦΔ έχουν σημαντικό ρόλο.

Ο τιμώμενος Φορέας, ο ΦΔ Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα, ιδρύθηκε στις 27 Αυγούστου 2002³. Ένα χρόνο αργότερα, συγκροτήθηκε το πρώτο Διοικητικό του Συμβούλιο⁴. Αυτό το ΔΣ έστησε τον Φορέα κυριολεκτικά από το μηδέν. Τα περισσότερα μέλη του πρόσφεραν πολύ χρόνο - άλλωστε, δεν υπήρχαν τότε εργαζόμενοι για να βοηθήσουν - γνώση και πολύ ενθουσιασμό ώστε να μπορέσει να λειτουργήσει. Το έκαναν χωρίς κανένα υλικό αντίκρισμα, πολλοί βάζοντας και από την τσέπη τους. Κινήθηκαν με εντυπωσιακή ταχύτητα ώστε να ολοκληρώσουν όλα τα προαπαιτούμενα, μεταξύ των οποίων σειρά από Κανονισμούς Λειτουργίας, ώστε να μπορέσουν να υποβάλουν γρήγορα πρόταση χρηματοδότησης στο τότε ΕΠΠΕΡ (Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για το Περιβάλλον). Από εκεί προβλεπόταν να χρηματοδοτηθεί (όπως άλλωστε και όλοι οι άλλοι ΦΔ) ώστε να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του απέναντι στην προστατευόμενη περιοχή. Προχωρούσαν με τέτοιους ρυθμούς που σε λιγότερο από έξι μήνες από τη συγκρότηση του ΔΣ, πριν λήξει το 2003, είχαν καταφέρει όχι μόνο να ανταποκριθούν σε όλα τα προαπαιτούμενα αλλά και να έχουν καταθέσει την πρόταση «Ενδυνάμωση της επιχειρησιακής ικανότητας του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα», προϋπολογισμού ~300.000 Ευρώ (το τότε επιτρεπτό ανώτατο όριο).

Όμως, για να γίνουν αυτά, θα έπρεπε προηγουμένως όλοι να έχουν καταλάβει ποιο ήταν το έργο που είχαν κληθεί να επιτελέσουν και ποιος ο ρόλος του καθενός. Αυτά δεν ήταν καθόλου αυτονόητα εκείνη την εποχή. Άλλο σημαντικό ερώτημα που έπρεπε να απαντηθεί αφορούσε τις προτεραιότητες. Από πού να ξεκινήσει ο Φορέας με τα τόσα που χρειαζόταν να κάνει; Ποιες προτεραιότητες να βάλει και με ποιο σκεπτικό, αβοήθητος καθώς ήταν από το εποπτεύον υπουργείο; Αλλά και ποιος θα εισηγείτο τα μεγάλα θέματα στο ΔΣ (απουσία εργαζομένων) και ποιες ήταν οι απολύτως βασικές ανάγκες που θα έπρεπε να καλυφθούν με την ελάχιστη επιχορήγηση που ήταν διαθέσιμη (15.000 Ευρώ και άλλες 10.000, εάν λειτουργούσε Κέντρο Πληροφόρησης) μέχρι την έγκριση της πρότασης (όποτε δινόταν αυτή);

Πολύ γρήγορα, αποφασίστηκε ότι ήταν απολύτως αναγκαία η δημιουργία συμβουλευτικής επιστημονικής επιτροπής. Σε αυτήν συμμετείχαν μέλη του ΔΣ αλλά και εξωτερικοί συνεργάτες - και αυτοί με εθελοντική προσφορά. Με τη βοήθεια αυτής της επιτροπής, ο Φορέας ήταν σε θέση να κάνει την πρώτη γνωμοδότηση τον Φεβρουάριο του 2004. Αργότερα, αυτή η επιτροπή ασχολήθηκε με ένα άλλο σημαντικό θέμα: τη συγγραφή προδιαγραφών για τη σύνταξη του σχεδίου διαχείρισης της περιοχής. Αφού δεν θα μπορούσε να το συντάξει ο ίδιος ο Φορέας (για λόγους ανεξάρτητους της θέλησής του) κρίθηκε αναγκαίο να είναι τουλάχιστον εξαρχής σαφή όσα έκρινε ότι θα έπρεπε να περιέχονται σε αυτό το σχέδιο.

Ξεκίνησαν άμεσα επαφές και συνεργασίες με αρμόδιες υπηρεσίες ώστε να γίνεται αποτελεσματική φύλαξη της περιοχής. Ξεκίνησαν συνεργασίες στο πλαίσιο διαφόρων Ευρωπαϊκών προγραμμάτων (Life, Interreg κ.ά.) και ακόμη με ιδιωτικούς φορείς που απέδωσαν οικονομικά και άλ-

λα οφέλη, ξεκίνησε και η λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης (με εισιτήριο ύψους 1,5 Ευρώ). Εκτιμήθηκε ότι οι τότε απολύτως βασικές ανάγκες σε ανθρώπινο δυναμικό ήταν ένας ειδικός επιστήμονας, ένας υπεύθυνος γραμματείας και ένας οικοξεναγός. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη δυνατή στελέχωση του Φορέα, προκηρύχθηκαν οι θέσεις αυτές σε μια εποχή που δεν υπήρχε καμιά τέτοια δέσμευση. Ανάμεσα στις υποχρεώσεις αυτών που προσλήφθηκαν ήταν και η ανά τρίμηνο αναφορά των πεπραγμένων τους στο ΔΣ. Η μισθοδοσία αυτών των εργαζόμενων και δαπάνες για στοιχειώδεις λειτουργικές ανάγκες απορρόφησαν ολόκληρη την αρχική επιχορήγηση.

Όμως, δεν κινούνταν με ανάλογες ταχύτητες και στο εποπτεύον υπουργείο περιβάλλοντος. Ήρθαν και εκλογές τον Μάρτιο του 2004 και έπαψε οποιαδήποτε κινητικότητα. Μέχρι να καταλάβει και να αποδεχθεί τις υποχρεώσεις της η νέα ηγεσία, πέρασαν περίπου δύο χρόνια. Επιτέλους, τον Μάιο του 2006, εκταμιεύεται η πρώτη δόση του πλέον εγκεκριμένου έργου του Φορέα (με βάση την αρχική πρόταση του 2003).

Οι εξελίξεις μετά τρέχουν. Δίνεται η δυνατότητα αναθεώρησης του έργου με περισσότερα υποέργα και μεγαλύτερο προϋπολογισμό και μέσα στο καλοκαίρι του 2006 ετοιμάζονται και καταθέτονται απαντωτά δύο τροποποιημένα τεχνικά δελτία. Μετά από όλην αυτήν την προσπάθεια και όλο το τρέξιμο, το φθινόπωρο του 2006 βρίσκει τον Φορέα με εγκεκριμένο έργο περίπου 1,4 εκατ. Ευρώ, με έτοιμες όλες τις διαδικασίες για πρόσληψη προσωπικού ώστε να μπορεί να καλύψει το σύνολο των αναγκών του, με αξιοπρεπή χώρο στέγασης και παρουσία που έχει αρχίσει να γίνεται αισθητή στην περιοχή. Εκείνη ακριβώς την εποχή γίνεται η αντικατάσταση προέδρων των ΔΣ, μεταξύ αυτών και η δική μου, χωρίς ούτε ένα στοιχειώδες ευχαριστώ, ούτε καν μια ενημέρωση. Τέτοια αναγνώριση έκανε ο τότε υπουργός περιβάλλοντος σε αυτά που είχαμε προσφέρει, σε όσα από το μηδέν είχαμε δημιουργήσει, σε εκείνα που αφήναμε πίσω μας!

Μπορείτε έτσι να καταλάβετε τη συγκίνησή μου για την τιμή που μου γίνεται σήμερα να προσκληθώ ως κεντρική ομιλήτρια σε αυτό το συνέδριο. Ευχαριστώ θερμά τους οργανωτές. Θέλω μάλιστα και από αυτή τη θέση να ευχαριστήσω τον πρόεδρο του ΔΣ, τον ομότιμο καθηγητή του Τμήματος Χημείας ΑΠΘ, κ. Θ. Κουϊμτζή, και στο πρόσωπό του το ανθρώπινο δυναμικό του ΦΔ Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα για τις προσπάθειές τους να διατηρήσουν ακέραιες τις αξίες της περιοχής.

Ξαναβρέθηκα κοντά στους ΦΔ το 2010, από άλλο θεσμικό ρόλο, ως πρόεδρος της Επιτροπής «Φύση 2000». Ανάμεσα σε όσα έκανε αυτή η επιτροπή, σημαντική ήταν η ενασχόλησή της με την αξιολόγηση του θεσμού των ΦΔ προστατευόμενων περιοχών μετά από 10 χρόνια εφαρμογής, κατόπιν υπουργικής ανάθεσης. Η σχετική έκθεση ολοκληρώθηκε και κατατέθηκε τον Σεπτέμβριο του 2011. Δεν θα αναφερθώ εδώ σε αποτελέσματα, συμπεράσματα, προτάσεις βελτίωσης που περιέχει, κυρίως γιατί έχουν ήδη παρουσιαστεί αρκετές φορές αλλά και διότι

² Τα μεγέθη δίνονται στρογγυλοποιημένα [βλ. Δ. Βώκου 2009 (ανατύπωση 2014) Γενική Οικολογία: μια εισαγωγή, University Studio Press, Θεσσαλονίκη]

³ ν. 3044/2002

⁴ Στο πρώτο ΔΣ συμμετείχαν οι Δ. Βώκου (πρόεδρος), Γ. Ουζούνης (αντιπρόεδρος), Σ. Καζαντζίδης (γραμματέας), Ι. Πετρίδης (ταμίας), Σ. Παπαδόπουλος (αναπλ. γραμματέας), Β. Ιατρίδης, Ι. Σπάρτης, Χ. Μανιάτη-Σιάτου (μέλη), με αναπληρωματικούς, αντίστοιχα, τους Ε. Αναστασιάδου-Παρθενίου, Δ. Ζακαλκά, Σ. Υφαντή, Β. Σιώπη, Γ. Αλβανόπουλο, Α. Διούδη, Μ. Γκίνη

μπορεί κανείς να τα βρει πλέον αναρτημένα στο διαδίκτυο⁵ (όχι όμως και στην ιστοσελίδα του υπουργείου περιβάλλοντος). Μάλιστα, δημοσιεύτηκε πρόσφατα εργασία, στηριγμένη σε αυτή την έκθεση, σε έγκυρο διεθνές περιοδικό έτσι ώστε να μπορεί να έχει πρόσβαση στα αποτελέσματα του Ελληνικού πειράματος συνδιαχείρισης όλη η ενδιαφερόμενη διεθνής επιστημονική κοινότητα⁶. Θα ήθελα μόνο να παραθέσω ένα-δυο σημεία από τη σύνοψη της αξιολόγησης. Λέγεται εκεί ότι:

- Η ίδρυση των Φορέων Διαχείρισης αποτέλεσε πραγμάτωση, έστω και ατελή, αιτήματος δεκαετιών και δημιούργησε μεγάλες προσδοκίες.
- Χρειάστηκαν ηρωικές προσπάθειες για να ξεκινήσει και να αποδώσει ο θεσμός.
- Η εφαρμογή του θεσμού δεν μπορεί στην πραγματικότητα να αποτιμηθεί, αφού οι όροι και οι προϋποθέσεις λειτουργίας του ποτέ δεν εξασφαλίστηκαν.
- Υπό την ευθύνη ΦΔ, βρίσκονται λίγες μόνο από τις προστατευόμενες περιοχές του δικτύου Natura 2000 (<30%)
- Με δεδομένες τις σημερινές συνθήκες, δεν προτείνεται δημιουργία νέων ΦΔ. Θα πρέπει να εξεταστούν και οι άλλες δυνατότητες που δίνει η νομοθεσία.

Τίποτα από όσα περιείχε η έκθεση δεν αξιοποιήθηκε. Αντίθετα, το 2012, στη δίνη της οικονομικής κρίσης, σπαταλήθηκαν πολύτιμες δυνάμεις στην προσπάθεια να γίνει αντιληπτό ότι τίποτα δεν θα κέρδιζε η χώρα - αντίθετα, πολλά θα έχανε - εάν καταργούνταν/συγχωνεύονταν οι ΦΔ των προστατευόμενων περιοχών της. Τελικά ψηφίστηκε το σχετικό άρθρο ενταγμένο στο ν. 4109/2013 περί μείωσης του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Ευτυχώς, είναι ακόμα ανενεργό.

Ολοκληρώνοντας αυτή την ομιλία, θα ήθελα να κάνω μερικές επισημάνσεις που αφορούν το μέλλον της διακυβέρνησης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας. Ο ΦΔ Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα και πολλοί άλλοι έχουν επιτέλους εδραιωθεί, έχουν γίνει ισότιμοι «παίκτες», οι άλλοι τους λογαριάζουν και η γνώμη τους έχει αρχίσει να μετράει. Κινήσεις σήμερα εναντίον των ΦΔ ισοδυναμούν με κινήσεις εχθρικές στις προσπάθειες διατήρησης του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας. Υπ' αυτό το πρίσμα, χρειάζεται να επανεξεταστεί η νομοθετημένη μείωσή τους, αλλά χρειάζεται και να ενταχθούν εντός των ορίων τους και άλλες περιοχές του δικτύου Natura 2000.

Θα πρέπει να το πάρουμε απόφαση ότι λίγα μόνο μπορεί να προσφέρει το 'λίγο κράτος' που έχει απομείνει και να πορευτούμε ανάλογα. Θα πρέπει όμως να του επισημάνουμε ότι δεν έχουν νόημα οι συζητήσεις από μηδενική βάση, δεν έχουν νόημα και οι διάλογοι που καταπιάνονται και καταλήγουν στα ίδια με τους προηγούμενους. Όπως και ότι, ανάμεσα στα λίγα που περιμένουμε από αυτό, θα πρέπει να περιλαμβάνονται ένας στοιχειώδης συντονισμός, γενικοί-ενιαίοι-καθαροί κανόνες που δεν αφήνουν περιθώρια σε ερμηνευτικά παράθυρα και συστηματικός έλεγχος γιατί πάντα υπάρχει ο κίνδυνος «παραμάγαζων» από τη μακρόχρονη παραμονή ανθρώπων σε ίδιες θέσεις. Χρειάζεται κυρίως να κάνουμε γνωστό σε όλους και με κάθε τρόπο ότι η Ελληνική φύση και η Ελληνική βιοποικιλότητα δεν συνδέονται μόνο με υποχρεώσεις αλλά και με παροχή υπηρεσιών ύψιστης σημασίας και αγαθών υψηλής απόδοσης.

⁵ https://www.researchgate.net/profile/Despoina_Vokou/contributions
http://politics.wvf.gr/images/stories/docs/2011_Sept_10-year-Report.pdf

⁶ Vokou et al 2014, Ten years of co-management in Greek protected areas: an evaluation, *Biodiversity and Conservation* 23, 2833-2855

Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ

Στέλλα Βαρελτζίδου,

Βιολόγος MSc Συντονίστρια Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Η προστατευόμενη περιοχή

Στις δυτικές ακτές του Θερμαϊκού κόλπου βρίσκεται ένας από τους πιο σημαντικούς υγροτόπους της Ελλάδας: το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού. Η περιοχή αποτελεί ένα μωσαϊκό από θαλάσσια, υφάλμυρα και ποτάμια συστήματα, αλλά και εκτεταμένες καλλιέργειες. Στα υδάτινα σώματα και τα εύφορα χωράφια διαβιούν, τρέφονται και αναπαράγονται εκατοντάδες είδη άγριας πανίδας και χλωρίδας.

Μέσα από τα χρόνια η περιοχή άλλαξε πολλές όψεις, φανταστείτε την βιοποικιλότητα και τους πληθυσμούς των πουλιών στους αιώνες που πέρασαν. Μέχρι και τον 5ο αιώνα π.Χ. η Πέλλα και η Σκύδρα ήταν πόλεις παραθαλάσσιες. Καθώς οι αιώνες κυλούν, το τοπίο αλλάζει. Πρωταγωνιστές των φυσικών διεργασιών οι ποταμοί, μεταμορφώνουν διαρκώς το χώρο, εναποθέτοντας αέναα υλικά στις όχθες και τις εκβολές τους. Η αλληλεπίδραση των φυσικών φαινομένων μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα και τα μεγάλα υδραυλικά έργα αργότερα, διαμορφώνουν τους υγροτόπους - την περιοχή των Βάλτων, όπως την αποκαλούν. Τις δεκαετίες του '20 και του '30 σχεδιάζονται και ολοκληρώνονται τεχνικά εγγειοβελτιωτικά έργα. Με σκοπό να παραμείνει ανοιχτό το λιμάνι της Θεσσαλονίκης, από τα ιζήματα που μεταφέρει ο ποταμός Αξιός, η κοίτη του μετατοπίζεται λίγα χιλιόμετρα νοτιότερα από τον φυσικό του ρου. Στην περιοχή του Γαλλικού ποταμού, η χρόνια και εντατική χρήση των υδατικών πόρων, σε συνδυασμό με την αργιλώδη σύσταση του εδάφους οδηγεί το παράκτιο μέτωπο σε υποχώρηση. Ένα φαινόμενο παρόμοιο με αυτό της Βενετίας, που σταδιακά βυθίζεται. Έτσι, στην περιοχή του Καλοχωρίου, οι διαρκείς υποχωρήσεις του εδάφους και τα έργα για την προστασία του οικισμού από τις πλημμύρες είχαν αποτέλεσμα από τα μέσα της δεκαετίας του '60 και μετά να δημιουργηθεί η ομώνυμη λιμνοθάλασσα. Στα χρόνια που ακολουθούν, σε όλη την παράκτια περιοχή από τον Αξιό μέχρι το Καλοχώρι, κατασκευάζονται έργα προστασίας από την θάλασσα και δημιουργείται παράκτιο ανάχωμα.

Παρ' όλες τις αλλαγές, η Προστατευόμενη Περιοχή Δέλτα Αξιού παραμένει ένας θησαυρός δίπλα στη Θεσσαλονίκη. Ξεκινά μόλις 10 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της πόλης της Θεσσαλονίκης και απλώνεται ως την Πιερία. Μια έκταση 468.000 στρεμμάτων, η οποία περιλαμβάνει τις εκβολές του Γαλλικού ποταμού, τη λιμνοθάλασσα Καλοχωρίου, το Δέλτα του ποταμού Αξιού αλλά και όλο το τμήμα του που βρίσκεται στην Ελλάδα, τις εκβολές του ποταμού Λουδία, το Δέλτα του Αλιάκμονα, τον υγρότοπο της Νέας Αγαθούπολης και την Λιμνοθάλασσα Αλυκής Κίτρους. Η μεγάλη οικολογική σημασία των υγροτόπων έχει αναγνωριστεί παγκοσμίως. Έτσι, η περιοχή του Δέλτα Αξιού είναι από το 1975 ένας από τους 10 ελληνικούς υγροτόπους διεθνούς σημασίας, που προστατεύονται από τη Σύμβαση Ραμσάρ. Επίσης, η περιοχή ανήκει στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών NATURA 2000, τόσο ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (GR1220010) για τα πουλιά όσο και ως δυο Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (GR1220002 και GR1250004). Η πρώτη οριοθέτηση της γίνεται το 1998 με Κοινή Υπουργική Απόφαση και

το 2009 η περιοχή ανακηρύχθηκε Εθνικό Πάρκο με τέσσερις ζώνες προστασίας και έκταση 338.000 στρέμματα.

Η περιοχή του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού αποτελεί μια πολύ σύνθετη περιοχή με δυσκολίες στη διαχείριση γιατί συνδυάζει πολλαπλές χρήσεις. Πρώτα από όλα βρίσκεται σε απόσταση αναπνοής (10 χιλιόμετρα) από την Θεσσαλονίκη μια πόλη πάνω του 1.000.000 κατοίκων και δίπλα την βιομηχανική της περιοχή. Στη Γ Ζώνη τους Εθνικού Πάρκου και στη γύρω περιοχή παράγεται το 80% της εγχώριας παραγωγής ρυζιού. Αντίστοιχα ποσοστά μυδιών παράγονται στις μυδοκαλλιέργειες του δυτικού Θερμαϊκού κόλπου. Λόγω της εγγύτητας με την Θεσσαλονίκη υπάρχει σημαντική πίεση για αστική και βιομηχανική ανάπτυξη και μέσα στο Εθνικό Πάρκο. Η περιοχή παρέχει δυνατότητες για οικοτουριστική ανάπτυξη αλλά και ανάπτυξης πιλοτικών περιβαλλοντικών πρακτικών και αποτελεί πεδίο επιστημονικής έρευνας, εκπαίδευσης, αναψυχής. Το 2002, ιδρύεται ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα(ΦΔ), ως ένας από τους 28 στην χώρα, με σκοπό τη διοίκηση και τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του (Εικ. 1). Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο ορίζεται το 2003 και ξεκινά η δωδεκαετής πορεία του μέχρι σήμερα. Ακολουθούν το 2ο και 3ο Διοικητικό Συμβούλιο το 2006 και 2010 αντίστοιχα.

Εικ. 1

Χάρτης Προστατευόμενης Περιοχής

□ Όρια περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης ▨ Όρια του Εθνικού Πάρκου ▩ Ζώνη Προστασίας ΖΕΠ ▪ Ζώνη Προστασίας ΕΖΔ

Η διαχείριση στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού

Για την διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής, το 1ο ΔΣ συνέταξε προδιαγραφές για το Σχέδιο Διαχείρισης, το οποίο προκηρύχθηκε με διεθνή διαγωνισμό το 2007 με την συμβολή της Αποκεντρωμένη Διοίκησης Μακεδονίας και Θράκης και ανατέθηκε σε μελετητές. Ολοκληρώθηκε το 2012 και σήμερα βρίσκεται σε διαδικασία έγκρισης. Πρόκειται για την «ΜΕΛΕΤΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ-ΛΟΥΔΙΑ-ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ» ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ (ΟΜΙΚΡΟΝ Ε.Π.Ε. και ENVECO A.E., 2012).

Το 2008, ο ΦΔ για να βελτιώσει την αποτελεσματικότητά του στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής χρησιμοποίησε τη μεθοδολογία Ελεύθερα Πρότυπα για την Πρακτική της Διατήρησης της Φύσης (Open Standards for the Practice of Conservation) που δημιούργησε η Συνεργασία για τη Λήψη Μέτρων Διατήρησης (Conservation Measures Partnership - CMP). Τα Ελεύθερα Πρότυπα της CMP αντιπροσωπεύουν τη συλλογική εμπειρία των οργανώσεων -

μελών της CMP στον σχεδιασμό, τη διαχείριση και την παρακολούθηση έργων διατήρησης της φύσης. Έτσι, παρέχουν τη γενική καθοδήγηση και δείχνουν τα βήματα που είναι απαραίτητα για την επιτυχή υλοποίηση έργων διατήρησης της φύσης. Χρησιμοποιούνται σε πολλές περιοχές παγκοσμίως από την Β. Αμερική μέχρι και σε κοινότητες ιθαγενών στην Αυστραλία. (link: <http://cmp-openstandards.org/>).

Με τα Ελεύθερα Πρότυπα ο ΦΔ συνέταξε το 2009 το πρώτο Στρατηγικό Σχέδιο: «*Προτεινόμενο στρατηγικό σχέδιο για τη διατήρηση ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των περιοχών Natura 2000 στο Δέλτα Αξιού- Λουδία- Αλιάκμονα (2009-2013)*». Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα, Βαρελτζίδου, Σ. και Strixner, L. (2009). Το σχέδιο αυτό καθοδηγεί σε μεγάλο βαθμό τις δράσεις μας.

Η εφαρμογή της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής στην πράξη είναι το δυσκολότερο εγχείρημα. Η προσπάθεια του ΦΔ τα χρόνια αυτά μας απέδειξε ότι είναι απαραίτητες οι συνεργασίες τόσο με τις υπηρεσίες όσο και με τους χρήστες της περιοχής.

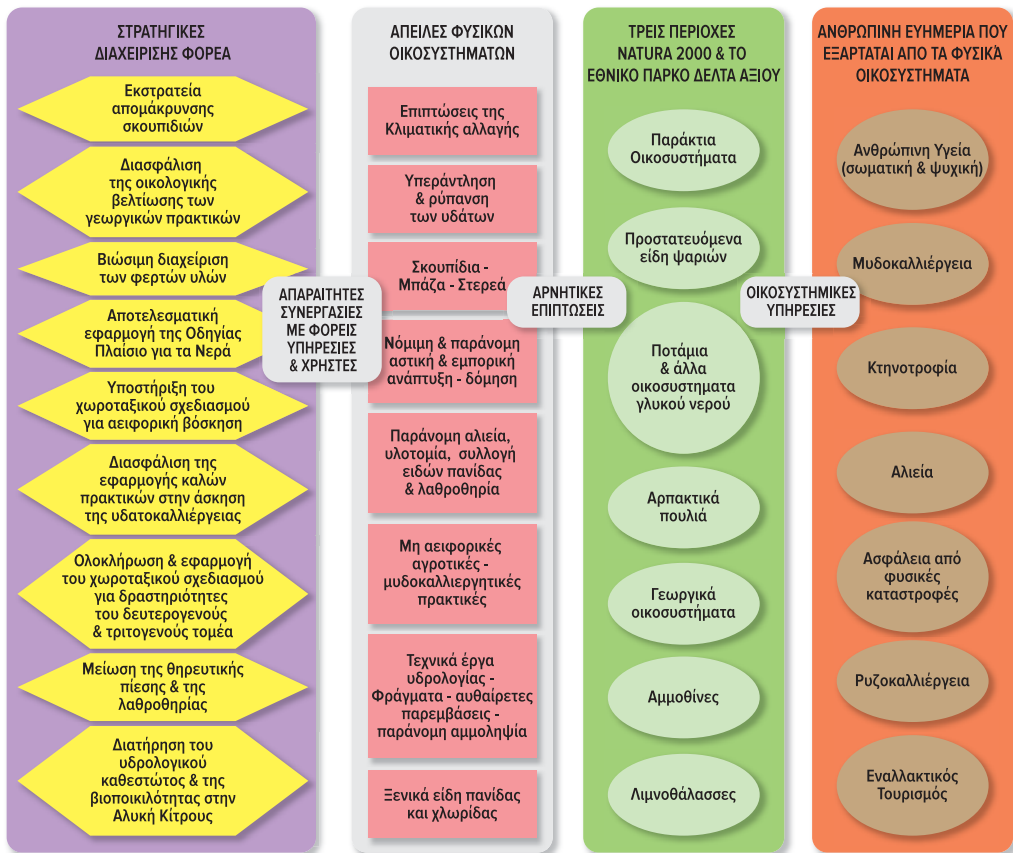
Το όραμα του ΦΔ για το πώς θα θέλαμε να είναι η περιοχή σε 30 χρόνια από τώρα: *Η προστατευόμενη περιοχή του Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα να αναδειχθεί ως υγρότοπος με μεγάλη ποικιλομορφία και αφθονία χλωρίδας και πανίδας, που θα αποτελεί μια σταθερή πηγή αγαθών και υπηρεσιών για τον άνθρωπο και θα κάνει τους κατοίκους της Κεντρικής Μακεδονίας αλλά και όλους τους Έλληνες υπερήφανους για τη φυσική ομορφιά του.* Στόχος του ΦΔ είναι να υπάρχει σύντομα κοινό όραμα από όλους, υπηρεσίες και χρήστες της περιοχής.

Στον πυρήνα της προστασίας είναι η βιοποικιλότητα της περιοχής (παρουσιάζεται σχηματικά στην **Εικ. 2**), στο πράσινο παραλληλόγραμμο που περιλαμβάνει σημαντικά παράκτια οικοσυστήματα, λιμνοθάλασσες, αγροτικά οικοσυστήματα αλλά και σημαντικά είδη όπως τα αρπακτικά πουλιά και τα ψαριά του γλυκού νερού. Περιλαμβάνει όλη τη βιοποικιλότητα των τριών περιοχών NATURA 2000 και του Εθνικού Πάρκου. Η υγεία των οικοσυστημάτων του φυσικού περιβάλλοντος έχει άμεση επίδραση μέσω των οικοσυστημικών υπηρεσιών στην ευημερία του ανθρώπου. Δηλαδή το υγιές φυσικό περιβάλλον στηρίζει την ανθρώπινη υγεία (σωματική και ψυχική), παρέχει προστασία από φυσικές καταστροφές, υποστηρίζει την δυνατότητα εργασίας στους τομείς όπως η αλιεία, η μυδοκαλλιέργεια, η ρυζοκαλλιέργεια, η κτηνοτροφία, και ο εναλλακτικός τουρισμός, παρέχει αγαθά όπως το ρύζι, τα μύδια και το αλάτι.

Η εικόνα της πραγματικότητας στην προστατευόμενη περιοχή δεν είναι μόνο θετική. Το Εθνικό Πάρκο αντιμετωπίζει πολλές και σημαντικές απειλές όπως η υπεράντληση και η ρύπανση των υδάτων, η ανεξέλεγκτη ρίψη μπαζών, απορριμμάτων και άλλων στερεών, η πίεση για νόμιμη και παράνομη αστική και εμπορική δόμηση, μη αειφορικές καλλιεργητικές πρακτικές, αυθαίρετες παρεμβάσεις, κ.λπ., αλλά και τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Η προσέγγιση του ΦΔ για την διαχείριση της περιοχής με τα ελεύθερα πρότυπα, απεικονίζεται συνοπτικά στην **Εικ. 2**. Ο ΦΔ έχει δημιουργήσει στρατηγικές (σχηματικά παρουσιάζονται με κίτρινα εξάγωνα) δηλαδή ομάδες δράσεων που έχουν ως στόχο να μειώσουν τις αρνητικές επιπτώσεις της ίδιας απειλής. Για την υλοποίηση των στρατηγικών αυτών είναι απαραίτητες οι συνεργασίες και η συμμετοχή των υπηρεσιών και των χρηστών.

Για παράδειγμα, η Στρατηγική για την Εκστρατεία της απομάκρυνσης των σκουπιδιών, για τις δράσεις της οποίας θα σας μιλήσει ειδικότερα ο κ. Γιαμούζης σε επόμενη παρουσίαση, έχει ως στόχο να μειώσει τα σκουπίδια στο Εθνικό Πάρκο και να βελτιώσει την εικόνα του για τους ανθρώπους, ώστε να αντιληφθούν την μεγάλη αξία που έχει για αυτούς. Η μείωση ή και εξάλειψη της απειλής των στερεών μπαζοαπορριμμάτων θα βελτιώσει την κατάσταση των παράκτιων

Εικ. 2 Συνοπτική απεικόνιση διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής

οικοσυστημάτων, των ποταμών και των λιμνοθαλασσών, και εν τέλει θα βελτιωθεί με τον τρόπο αυτό η ανθρώπινη υγεία (και η ψυχική). Θα υπάρξει περισσότερη προστασία από φυσικές καταστροφές, αφού οι λιμνοθάλασσες για παράδειγμα θα έχουν την δυνατότητα να κρατήσουν περισσότερη ποσότητα υδάτων. Με την βελτίωση των οικοσυστημάτων δίνεται επίσης και μεγαλύτερη δυνατότητα ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού για την απασχόληση των κατοίκων.

Δεν θα αναφερθώ καθόλου σε δράσεις που έχει υλοποιήσει όλα αυτά τα χρόνια ο ΦΔ στην παρουσίαση μου καθώς οι συνάδελφοι μου θα αναφερθούν σε αυτά. Πριν περάσω στα αποτελέσματα που έχουμε πετύχει θέλω να επισημάνω ότι ο ΦΔ στελεχώθηκε με προσωπικό το 2007, δηλαδή πριν 8 χρόνια.

Τα σημαντικότερα αποτελέσματα της διαχείρισης που επετεύχθησαν και με τη συνεργασία των υπηρεσιών περιλαμβάνουν:

- Σημαντική μείωση της παράνομης αμμοληψίας και συνεργασία με τις υπηρεσίες για πιο ορθή διαχείριση φερτών
- Σημαντική μείωση της αυθαίρετης δόμησης και ενημέρωση των υπηρεσιών για την αποφυγή δόμησης οικισμού σε υγροτοπική περιοχή της Ζώνης Ειδικής Προστασίας
- Περισσότερες περιοχές χωρίς σκουπίδια

- Αποκατάσταση όλων των ΧΑΔΑ στο Εθνικό Πάρκο, όπως για παράδειγμα στο Δέλτα του Αλιάκμονα όπου για χρόνια καιγόταν τα σκουπίδια
- Καλύτερες υποδομές επισκεπτών όπως η σήμανση της προστατευόμενης περιοχής, η βελτίωση του Κέντρου Πληροφόρησης, και η δημιουργία Σταθμού Περιθάλψης Ζώων
- Αύξηση της αναγνωρισιμότητας της αξίας του Εθνικού Πάρκου και της αποδοχής του Φορέα Διαχείρισης
- Καλύτερη συνεργασία με υπηρεσίες, φορείς, ιδιώτες

Οι σημαντικότεροι στόχοι και συνεργασίες για τη συνέχεια της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.

Εδώ, θα ήθελα να τονίσω την σημασία της συνέχειας στη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών που για πρώτη φορά υπήρχε για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στο Δέλτα του Αξιού και έτσι καταφέραμε να κτίσουμε συνεργασίες και να οικοδομήσουμε εμπιστοσύνη με χρήστες και υπηρεσίες. Υπάρχει πολλή δουλειά που πρέπει να γίνει ακόμη.

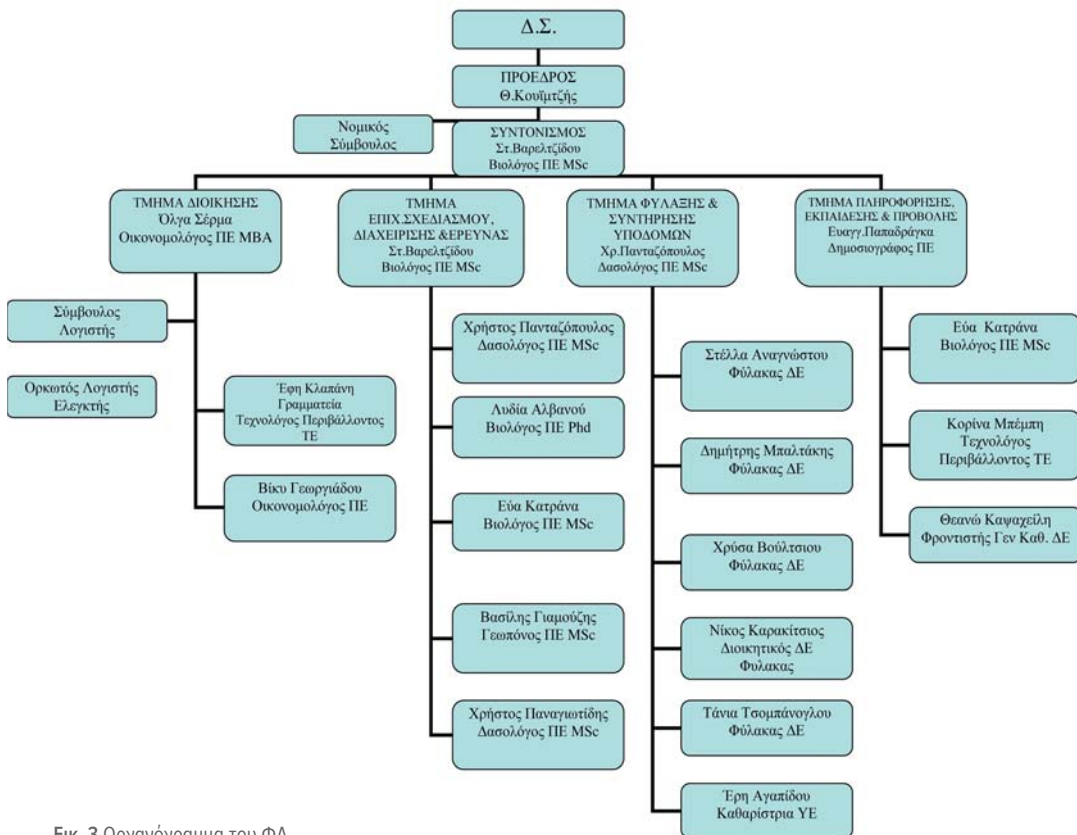
Οι σημαντικότεροι στόχοι και συνεργασίες για την επομένη περίοδο είναι:

- Έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για το Εθνικό Πάρκο
- Ευρύτερη συμμετοχή στο σχεδιασμό και την εφαρμογή της διαχείρισης με τις υπηρεσίες και τους χρήστες
- Αυστηρότερη εφαρμογή της προσαρμοζόμενης διαχείρισης, ώστε να έχουμε μετρήσιμα αποτελέσματα
- Περισσότερη ευθύνη, δέσμευση και συμμετοχή στη εφαρμογή της διαχείρισης
- Συνέχεια λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, που συντονίζει τις στρατηγικές διαχείρισης και παρακολουθεί την εφαρμογή τους

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ συνοπτικά στα βασικότερα σημεία της δομής και της λειτουργίας του ΦΔ:

- Συμμετοχικό Διοικητικό Συμβούλιο (Υπ. Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ΥΑΑΤ, ΥΠΑΝ, Αποκεντρωμένη Διοίκηση Μακεδονίας και Θράκης, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, ΚΕΔΕ, ΠΑΣΕΓΕΣ, ΜΚΟ, Ειδικοί Επιστήμονες)
- Διοίκηση και Διαχείριση Περιοχής Ευθύνης: οι 3 περιοχές του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000 και το Εθνικό Πάρκο
- Στην περίοδο 2010-2015, υλοποιήθηκαν 13 έργα συνολικού προϋπολογισμού περίπου 4 εκ. ευρώ
- Συνεργασίες με υπηρεσίες, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας, Δήμους, ΜΚΟ, Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, φορείς του εξωτερικού αλλά και ιδιώτες, ερευνητές, μελετητές, κ.ά.
- Μέλος των ευρωπαϊκών δικτύων EUROSITE και MEDPAN
- Ενεργός συμμετοχή στη διαδικασία των Βιογεωγραφικών Σεμιναρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη διαχείριση των περιοχών του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000.
- Προσωπικό 18 άτομα όπως αναλυτικά απεικονίζεται στο πλήρες οργανόγραμμα του ΦΔ (**βλ. Εικ. 3**)

Εικ. 3 Οργανόγραμμα του ΦΔ

Ολοκληρώνοντας την εισήγησή μου θα αναφερθώ ειδικά στο Τμήμα Διοίκησης του ΦΔ το οποίο δεν έχει σήμερα ξεχωριστή παρουσίαση, καθώς δεν ασχολείται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο της διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου. Θέλω να τονίσω την σημαντική συμβολή του επειδή το τμήμα αυτό είναι που στηρίζει στην ουσία όλη την λειτουργία και την οργάνωση των διαδικασιών χρηματοδότησης του ΦΔ, ώστε αυτός να είναι σε θέση να υλοποιήσει όλες τις δράσεις που θα παρουσιαστούν στη συνέχεια. Σημαντική είναι η τεχνογνωσία που έχει αποκτηθεί στο τμήμα αυτό η οποία θα ήταν σκόπιμο να αξιοποιηθεί. Ενδεικτικές δράσεις του Τμήματος Διοίκησης: 149 συνεδριάσεις Διοικητικών Συμβουλίων, 11 διαγωνισμοί (7 διεθνής, 2 εθνικοί) και 81 προσκλήσεις υποβολής προσφορών. Ενδεικτικά σημειώνουμε σχετικά ότι η ετήσια κατανομή των δαπανών αυξάνεται διαρκώς με την μεγαλύτερη αύξηση να παρατηρείται κατά τα δύο έτη που ολοκληρώνονται τα προγράμματα που χρηματοδοτούν το ΦΔ δηλαδή το 2009 όταν ολοκληρώθηκε το ΕΠΠΕΡ και το 2015 που ολοκληρώνεται το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας.

Στο **Παράρτημα** (σελ. 42) μπορείτε να βρείτε αναλυτικά τα έργα των περιόδων 2010 -2015 και 2006 -2009.

Ευχαριστούμε για την προσοχή σας και ελπίζουμε στη συμμετοχή σας στη διατήρηση του Εθνικού Πάρκου!

ΕΠΟΠΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ

Χρήστος Πανταζόπουλος,

Δασολόγος MSc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Γνωμοδοτήσεις για έργα και δραστηριότητες εντός της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης

Όλες οι αρμοδιότητες των Φορέων Διαχείρισης στην ελληνική επικράτεια απορρέουν από τις διατάξεις του ν.2742/1999. Σύμφωνα με αυτό το νόμο είναι και η παροχή γνωμοδότησης για κάθε έργο και δραστηριότητα πριν από την οποιαδήποτε έκδοση άδειας και χωροθέτησής της. Οι γνωμοδοτήσεις αποτελούν ένα πολύτιμο εργαλείο διαχείρισης της περιοχής ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης διότι:

- Θέτουν σε πολλές περιπτώσεις πρόσθετους περιβαλλοντικούς όρους για την διατήρηση της βιοποικιλότητας
- Αποτρέπουν μη επιτρεπτές δραστηριότητες από το να εγκατασταθούν στην προστατευόμενη περιοχή

Τις αποφάσεις των γνωμοδοτήσεων παίρνει το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης μετά από εισήγηση από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Το συγκριτικό πλεονέκτημα του Φορέα Διαχείρισης σε σχέση με τις άλλες υπηρεσίες είναι ότι γνωρίζει την περιοχή ευθύνης του, διαθέτει στοιχεία βιοποικιλότητας και πραγματοποιείται επιτόπια αυτοψία στο έργο ή δραστηριότητα. Στις περιπτώσεις που αφορούν βιομηχανικές δραστηριότητες ζητείται στην αυτοψία και η παρουσία της αρμόδιας υπηρεσίας.

Στον Πίνακα 1 που ακολουθεί παρουσιάζεται το σύνολο των φακέλων που στάλθηκε για γνωμοδότηση προς τον Φορέα Διαχείρισης και το είδος της δραστηριότητας που αφορούσε.

Εκτός των γνωμοδοτήσεων, ο Φορέας Διαχείρισης απαντά σε ερωτήματα ιδιωτών, εάν το αγροτεμάχιο τους βρίσκεται εντός προστατευόμενης περιοχής ή την επηρεάζει, ώστε οι υπηρεσίες να δώσουν ανάλογα τις νόμιμες άδειες στον ιδιώτη ή να ζητήσουν τη γνώμη του Φορέα Διαχείρισης. Τις απαντήσεις αυτές δίνει ο Φορέας Διαχείρισης υπηρεσιακά και σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Επόπτευση-Φύλαξη της προστατευόμενης περιοχής

Ο ΦΔ είναι υποχρεωμένος από τις διατάξεις του ν.2742 να επικουρεί τις άλλες υπηρεσίες στην τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και να αναφέρει κάθε περιστατικό παράβασης προς αυτές.

Για το σκοπό αυτό ο ΦΔ έχει στο προσωπικό του πέντε οικοφύλακες και στην διάθεση του δύο οχήματα 4X4, μία μοτοσικλέτα, δύο πλωτά μέσα, κιάλια, gps και φωτογραφικές μηχανές. Η πρώτη πρόσληψη οικοφυλάκων έγινε το έτος 2007, οπότε και προσλήφθηκαν δύο άτομα ενώ σήμερα διαθέτει πέντε οικοφύλακες. Το έτος 2009 προμηθεύτηκε τα δύο οχήματα και τη μοτοσικλέτα, ενώ το 2014 απέκτησε τα πλωτά μέσα.

Σε όλα αυτά τα χρόνια λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης έχει συγκεντρωθεί ένας όγκος αλ-

ληλογραφίας 500 περίπου εγγράφων, ενώ έχουν επιβληθεί πρόστιμα ύψους 118.000 ευρώ σε βεβαιωθείσες παραβάσεις, όπου ήταν γνωστός ο υπαίτιος.

Για την επίπτωση της περιοχής ο Φορέας Διαχείρισης διαθέτει εγκεκριμένο από το Διοικητικό Συμβούλιο σχέδιο φύλαξης βάση του οποίου πραγματοποιεί κοινές περιπολίες με το Δασαρχείο Θεσσαλονίκης. Επιπλέον, κατά την κυνηγετική περίοδο πραγματοποιεί περιπολίες το ξημέρωμα για τον έλεγχο του κυνηγιού. Τέλος, ο Φορέας Διαχείρισης έχει στενή συνεργασία με αστυνομικές και δικαστικές αρχές για θέματα τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας στην περιοχή ευθύνης του.

Οι περιπτώσεις των παραβάσεων που εντοπίζονται είναι ποικίλες: εκχερσώσεις-καταπατήσεις, πυρκαγιές, λαθραλιεία, λαθροϋλοτομία, παράνομο κυνήγι, σκουπίδια-μπάζα, παράνομες αμμοληψίες, αυθαίρετες κατασκευές και ασύμβατες δραστηριότητες με το καθεστώς προστασίας. Πέρα από την επίπτωση χρειάζεται να αναπτυχθεί μια κουλτούρα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος. Ο Φορέας Διαχείρισης εργάζεται σε όλα τα επίπεδα για την βελτίωση της αστυνόμευσης, της συνεργασίας με τις υπηρεσίες, για την ανάπτυξη της παιδείας, στην πολιτική βούληση και στην θέληση των χρηστών και κατοίκων της περιοχής αφού αυτοί πρώτοι δέχονται τις συνέπειες υποβάθμισης της.

Κατηγορία έργου	Σύνολο φακέλων για γνωμοδότηση
Έργα αμμοληψίας	31
Βιομηχανικές δραστηριότητες	32
Κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις	15
Αγροτικές αποθήκες	8
Αναθεωρήσεις/επεκτάσεις οικοδομικών αδειών	5
Γενικά Πολεοδομικά Σχέδια	10
Έργα Οδοποιίας	6
Έργα υποδομών	18
Επέκταση Αλυκών Κίτρου	1
Οικοτουριστικές παρεμβάσεις	6
Αναδασμοί εκτάσεων	1
Γεωτρήσεις/αρδευτικά δίκτυα	12
Διαχειριστικά Υδάτων των Λεκανών απορροής (Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας)	2
Υδατοκαλιέργειες και συνοδά έργα	75
Περιοχές Οργάνωσης Ανάπτυξης της Υδατοκαλιέργειας	4
Φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις	15
Αιολικά Πάρκα	1
Κεραία κινητής τηλεφωνίας	8
Εκσκαφή για ανεύρεση θησαυρού	2
Λατομείο	1
ΚΤΕΟ	1
Σχέδιο Βόσκησης	1
ΣΥΝΟΛΟ	255

Πίνακας 1. Συνολικός αριθμός φακέλων για γνωμοδότηση ανά είδος δραστηριότητας

Μπάζα και απορρίμματα στην προστατευόμενη περιοχή

Πλωτό μέσο του Φορέα Διαχείρισης

ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΥΔΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΘΕΡΜΑΪΚΟ ΚΟΛΠΟ

Παναγιώτης Αγγελίδης,

Καθηγητής, Διευθυντής Εργαστηρίου Ιχθυολογίας, Τμήμα Κτηνιατρικής,
Σχολή Επιστημών Υγείας ΑΠΘ

Η μυδοκαλλιέργεια αναπτύχθηκε επιτυχώς στο Θερμαϊκό κόλπο τα τελευταία τριάντα πέντε περίπου χρόνια χάρη σε μερικές καινοτόμες, για την εποχή, ενέργειες αλιέων. Εκτοτε έχει πάντα θετικό πρόσημο ανάπτυξης και παράλληλα με αυτή αναπτύσσονται και οι δραστηριότητες που τη συνοδεύουν. Μηχανολογικός εξοπλισμός καλλιέργειας και συγκομιδής, μονάδες τυποποίησης προϊόντων, κέντρα αποστολής και καθαρισμού οστρακοειδών, μονάδες μεταποίησης και κατάψυξης, δίκτυα πωλήσεων, πελατολόγιο. Η άριστη ποιότητα και γεύση των παραγόμενων προϊόντων και ο συγκριτικά με τις ανταγωνίστριές μας χώρες (Ολλανδία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία) σύντομος κύκλος παραγωγής (11-12 μήνες αντί 24-28 μήνες) αποτελούν τα βασικά πλεονεκτήματα του κλάδου. Η συνεχόμενη αυτή ανάπτυξη καταμαρτυρεί την προοπτική του πρωτογενούς αυτού κλάδου. Εγγυητές της καλής προοπτικής είναι οι ίδιοι οι μυδοπαραγωγοί, οι οποίοι συνεχώς καινοτομούν. Δημιουργούν νέα προϊόντα, όπως νωπή σάρκα μυδιών μέσα σε νερό μέσα σε πλαστικό σακουλάκι. Η καινοτομία αυτή έδωσε λύση τόσο στις νοικοκυρές, όσο και στους εστίατορες και αύξησε κατακόρυφα τη ζήτηση των μυδιών. Τελευταία προσπαθούν να εγκρίνουν, ανεπιτυχώς μέχρι σήμερα, τη συσκευασία νωπής σάρκας μέσα στο μισό κέλυφος, χρηματοδοτώντας τις αναλύσεις και τους πειραματισμούς και παρά τα καλά αποτελέσματα οι υπηρεσίες δεν λαμβάνουν θέση και να το εγκρίνουν.

Έκτος από τους μυδοκαλλιεργητές υπάρχει και η «πολιτεία - το κράτος», το οποίο δεν φαίνεται να μπορεί να ακολουθήσει τους ρυθμούς του κλάδου αυτού. Οι αγκυλώσεις, η γραφειοκρατία, η ταχύτητα και το ενδιαφέρον κρατούν την «πολιτεία» αρκετά κατώτερη των περιστάσεων. Για παράδειγμα, αναμένουμε λύση - διευθέτηση του χωροταξικού με την έγκριση της ΠΟΑΥ (Περιοχή Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργείων). Την περιμένουμε εδώ και περίπου 15 χρόνια. Έχει γίνει πια «φάντασμα».

Οι αδειοδοτούσες και αστυνομούσες αρχές γνωρίζουν καλά τα προβλήματα του κλάδου, αλλά αναμένοντας την έγκριση της ΠΟΑΥ, ουσιαστικά διατηρούν και διαιωνίζουν μια παγιωμένη κατάσταση που φαίνεται ότι είναι πολύ δύσκολο να αλλάξει. Κάθε νέα προσπάθεια ανάπτυξης του κλάδου εντός της περιοχής ευθύνης της προταθείσας ΠΟΑΥ ή των γειτονικών περιοχών αναστέλλεται αναμένοντας την έγκριση της ΠΟΑΥ, η οποία ποτέ δεν έρχεται. Διαρκώς οι προσπάθειες των μυδοπαραγωγών για ανάπτυξη αναστέλλονται για λίγο, λόγω της επικείμενης, κάθε φορά, υπογραφής της ΠΟΑΥ και ποτέ δεν γίνονται. Καινοτόμες προτάσεις μεθόδων μυδοκαλλιέργειας, σε επίπεδο πειραματισμού, στην ΠΟΑΥ έχουν αποκλειστεί.

Παράλληλα, η γραφειοκρατία γιγαντώνεται και πρόσφατα αριθμήσαμε 84 «σχετικά» σε μια απόφαση ανανέωσης περιβαλλοντικών όρων για μια μυδοκαλλιέργεια στη Χαλάστρα, η οποία λειτουργούσε στην ίδια θέση νομίμως επί 10 τουλάχιστον χρόνια. Μια παραπλήσια υπόθεση ανέμενε έξι χρόνια για να ανανεωθεί. Το φαιδρό είναι ότι αφού η πολιτεία ζητάει από τους μυ-

δοπαγωγούς να ανανεώσουν τις αποφάσεις έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, να πάρουν άδεια ίδρυσης και λειτουργίας, να μισθώσουν τη θαλάσσια έκταση, στο τέλος τους ζητά να εκδώσουν και άδεια χρήσης νερού. Αν μη τι άλλο, η άδεια αυτή θα έπρεπε να ζητείται αρχικά, για να αποφευχθεί η υπόλοιπη γραφειοκρατία και τα έξοδα. Είναι ολοφάνερο ότι αυτό γίνεται ή διότι μεταφράστηκε μια οδηγία λάθος ή πλημμελώς ή οι υπηρεσίες σχετικές με τα ύδατα, επιθυμούν να ξέρουν και να έχουν στα αρχεία τους, τον αριθμό και τις θέσεις των μυδοκαλλιέργειων. Αυτό είναι σωστό. Δεν εξυπηρετεί όμως σε τίποτα να ζητούν τα στοιχεία αυτά από τους μυδοπαγωγούς, ενώ θα μπορούσαν εύκολα, υπεύθυνα και συγκεντρωτικά να τα πάρουν από τις σχετικές υπηρεσίες. Είναι τραγικό στις μέρες που ζούμε, της εξέλιξης της τεχνολογίας και της οικονομικής κρίσης, η κάθε υπηρεσία μεμονωμένα να ζητά από τους μυδοπαγωγούς όλες τις άδειες, τοπογραφικά, κατόψεις, τομές, μελέτες, αποφάσεις κτλ. σε τέσσερα, πέντε, παλιά ως και δέκα αντίγραφα. Θα μπορούσε μια υπηρεσία να τα αναρτά στο διαδίκτυο και οι υπόλοιπες υπηρεσίες με τους κωδικούς τους να τα λαμβάνουν γρήγορα και υπεύθυνα.

Οι περιβαλλοντικοί όροι θα μπορούσαν να είναι συγκεντρωμένοι σε μια σελίδα, να παραδίδονταν από την υπηρεσία τη στιγμή της υπογραφής της μίσθωσης του θαλάσσιου χώρου και απλά ο μυδοκαλλιεργητής να υπέγραφε ότι έλαβε γνώση τους.

Όσες φορές προκαλείται έλεγχος των μυδοκαλλιεργειών πάντα ελέγχονται μόνο οι κάτοχοι αδειοδοτημένων μονάδων και πολύ συχνά επιβάλλονται σε αυτούς πρόστιμα, τα οποία δεν φαίνεται να έχουν σκοπό να συνειδητοποιήσουν τους μυδοπαγωγούς, αλλά να τους εξοντώσουν. Μια υπέρβαση στην καλλιεργούμενη θαλάσσια έκταση κατά 15% της μισθωμένης, δεν μπορεί να δικαιολογήσει πρόστιμα της τάξης των 10 και 30 και ίσως και παραπάνω χιλιάδων ευρώ.

Δυστυχώς η πολιτεία υστερεί στο να δίνει λύσεις στα προβλήματα της μυδοκαλλιέργειας και των συναφών δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, ως υπολείμματα της παραγωγικής διαδικασίας της μυδοκαλλιέργειας προκύπτουν χρησιμοποιημένα πλαστικά δίχτυα, τα οποία λόγω των ξένων υλών που φέρουν (κυρίως βύσος μυδιών) είναι δύσκολο να ανακυκλωθούν. Οι υπηρεσίες τα θεωρούν «απορρίμματα» και οι μυδοπαγωγοί δεν ξέρουν πού να τα εναποθέσουν. Μερικοί ασυνείδητοι μυδοπαγωγοί ίσως να τα πετούν και στη θάλασσα υπονομεύοντας το μέλλον τους και το μέλλον των παιδιών τους. Πάντως αποφεύγουν τα πρόστιμα. Το ίδιο γίνεται και με τους πλωτήρες-βαρέλια, τα οποία, όταν λυθούν από τις μονάδες, ταξιδεύουν ανεξέλεγκτα στη θάλασσα έως ότου προσαράξουν σε κάποια τουριστική ή μη παραλία και κανείς δεν τα μαζεύει. Τα αποκελυφωτήρια μυδιών παράγουν κενά κελύφη μυδιών τα οποία χαρακτηρίστηκαν, επιτέλους, μη επικίνδυνα ζωικά απόβλητα. Κατά 95%, ίσως και περισσότερο, αποτελούνται από ανόργανα συστατικά και κυρίως ανθρακικό ασβέστιο, όπως οι πέτρες και το μάρμαρο. Οι υπηρεσίες τα θεωρούν «απορρίμματα» και οι αποκελυφωτές μυδιών δεν ξέρουν πού να τα εναποθέσουν. Αλλού τα δέχονται σε χώρους υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (ΧΥΤΑ), αλλού τα δέχονται στους αστικούς κάδους και αλλού δεν τα δέχονται πουθενά. Η συμπεριφορά αυτή θυμίζει στρουθοκαμηλισμό διότι η αποκελυφωμένη σάρκα μυδιών καταναλώνεται μόνο στην Ελλάδα, κυρίως στη Θεσσαλονίκη και συνεπώς αν η πολιτεία «σφραγίσει» όλα τα αποκελυφωτήρια μυδιών, τότε τα ίδια κελύφη θα αποστέλλονται λίγα-λίγα και ανεξέλεγκτα από τις νοικοκυρές στις ίδιες χωματερές. Για τα θέματα αυτά οι Ολλανδοί και οι Γάλλοι έχουν βρει τις λύσεις εδώ και πολλές δεκαετίες. Οι δικές μας υπηρεσίες το μόνο που έχουν να κάνουν είναι να τις προσαρμόσουν στη χώρα μας και να δώσουν λύσεις και όχι πρόστιμα. Τα αυστηρά πρόστιμα και οι απειλές προς τον «εισαγγελέα» φαίνεται ότι το μόνο που πετυχαίνουν είναι να ωθούν προς την απόκρυψη των σκουπιδιών «κάτω από το χαλί» που στην προκειμένη περίπτωση το «χαλί»

είναι η θάλασσα. Οι κ.κ. εισαγγελείς ή οι κ.κ. προϊστάμενοι ίσως θα πρέπει όχι μόνο να ελέγχουν τους υπαλλήλους αν «βάζουν» πρόστιμα στις παραβάσεις, αλλά να τους ελέγχουν και για τις λύσεις που έδωσαν στα χρονίζοντα προβλήματα.

Για τα προβλήματα της μυδοκαλλιέργειας ευθύνονται τόσο οι υπηρεσίες όσο και οι μυδοπαραγωγοί. Οι μεν, με τους τεχνοκράτες τους, θα πρέπει σύντομα να ασχοληθούν και να δώσουν λύσεις, οι δε, θα πρέπει δια της παιδείας να αποκτήσουν περιβαλλοντική συνείδηση και να περιφρουρήσουν αυτοί οι ίδιοι το δικό τους προϊόν και το μέλλον τους.

Μυδοκαλλιέργειες Χαλάστρας

Επεξεργασία Μυδιών

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΡΥΖΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Αντώνης Παπαντωνίου,

PhD Γεωπόνος, εκπρόσωπος Α' και Β' Συνεταιρισμού Χαλάστρας

Εδώ και ογδόντα αιώνες, το ρύζι είναι το βασικό στοιχείο της καθημερινής διατροφής για το μισό πληθυσμό της γης, αλλά συγχρόνως ισχυρό σύμβολο ευτυχίας, ευημερίας και γονιμότητας. Αποτελεί το βασικότερο για την παγκόσμια ευημερία καλλιεργούμενο φυτό.

Η σοδειά του ρυζιού ξεπερνά τα 500.000.000 τόνους και αποτελεί την κυρίαρχη τροφή για 2,7 δισεκατομμύρια ανθρώπους. Χάρη στη μεγάλη του προσαρμοστικότητα μπορεί να καλλιεργηθεί σε διάφορα μέρη του κόσμου όπως η Αυστραλία, η Αίγυπτος, αλλά κυρίως σε περιοχές της ασιατικής ηπείρου.

Το ρύζι παρουσιάζει μια ιδιαιτερότητα γιατί το έδαφος στο οποίο καλλιεργείται βρίσκεται σε συνεχή σχεδόν κατάκλιση με νερό, αλλά επίσης παρουσιάζει και μεγάλη προσαρμοστικότητα στις εδαφοκλιματικές συνθήκες. Πράγμα που αποδεικνύεται και από το ότι συναντούμε την καλλιέργεια αυτή σε όλες τις ηπείρους. Είναι η μόνη καλλιέργεια που προσαρμόζεται σε αλατούχα εδάφη και η οποία καταπολεμά την υφαλμύρωση και ως εκ τούτου την ερημοποίηση.

Η απώλεια των φυσικών υγροτόπων τις τελευταίες δεκαετίες καθιστά τους ορυζώνες σημαντικούς βιότοπους για την διαβίωση πολλών ειδών της ορνιθοπανίδας, καθώς λειτουργούν ως «τεχνητοί υγρότοποι» και χρησιμοποιούνται ως χώροι τροφοληψίας από τα πουλιά. Είναι ένας τεχνητός υγρότοπος την καλοκαιρινή περίοδο που το νερό βρίσκεται σε έλλειψη και άρα ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας. Η διερεύνηση της μεθόδου της χειμερινής κατάκλισης θα μπορούσε να βοηθήσει ακόμα περισσότερο προς τη κατεύθυνση της αύξησης της βιοποικιλότητας στη περιοχή.

Είναι προς το συμφέρον της ΕΕ να διατηρήσει την καλλιέργεια ρυζιού ως έναν τρόπο για να ανταποκριθεί στις τεράστιες νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ευρωπαϊκή γεωργία όπως η κλιματική αλλαγή, η έλλειψη υδάτινων πόρων και η μείωση της βιοποικιλότητας.

Περιοχές όπου το ρύζι καλλιεργείται κοντά σε παράκτιες περιοχές και δέλτα ποταμών είναι το Δέλτα του ποταμού Ροδανού στη Γαλλία, το Δέλτα του ποταμού Ebro στην Ισπανία, το Δέλτα του Πάδου στην Ιταλία, ενώ στην Ελλάδα η περιοχή όπου καλλιεργείται κυρίως είναι το Δέλτα του Αξιού - Λουδία -Αλιάκμονα.

Τα περιβαλλοντικά οφέλη από την καλλιέργεια του ρυζιού είναι πολλά, αλλά η σημασία και ο ρόλος της δεν περιορίζεται μόνο σε αυτά, καθώς είναι μια καλλιέργεια πολύ σημαντική τόσο για την τοπική, όσο και την εθνική οικονομία. Ως χώρα είμαστε αυτόχρηστοι σε ρύζι, αλλά ταυτόχρονα είναι και ένα από τα προϊόντα που εξαγούμε σε τρίτες χώρες. Στη περιοχή μας παράγεται περίπου το 80% της εθνικής παραγωγής το οποίο επεξεργάζεται σε ορυζόμυλους που διαθέτουν οι τοπικοί αγροτικοί συνεταιρισμοί.

Έτσι λοιπόν, συμπερασματικά, για το κοινό συμφέρον, ρυζοκαλλιέργειες, άνθρωπος και φυσικό περιβάλλον θα πρέπει να συνεχίσουν να συνυπάρχουν αρμονικά.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΣΚΟΥΠΙΔΙΑ

Βασίλης Γιαμούζης,

Γεωπόνος - περιβαλλοντολόγος MSc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Ο Φορέας Διαχείρισης κατά τα τελευταία χρόνια υλοποιεί και προωθεί δράσεις με βάση το Στρατηγικό του Σχέδιο το οποίο συνέταξε το 2008 με στόχο τη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Οι δράσεις κατατάσσονται σε στρατηγικές όπως: 1) Εκστρατεία απομάκρυνσης σκουπιδιών, 2) Διασφάλιση της οικολογικής βελτίωσης των γεωργικών πρακτικών, 3) Αποτελεσματική εφαρμογή της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Νερά, 4) Υποστήριξη του χωροταξικού σχεδιασμού για αειφορική βόσκηση, 5) Βελτίωση και αποκατάσταση της λιμνοθάλασσας Καλοχωρίου, 6) Διασφάλιση της εφαρμογής καλών πρακτικών στην άσκηση της υδατοκαλλιέργειας, 7) Ολοκλήρωση και εφαρμογή του χωροταξικού σχεδιασμού για δραστηριότητες του δευτερογενούς και τριτογενούς τομέα, 8) Μείωση της θρεπτικής πίεσης και της λαθροθηρίας, 9) Βιώσιμη διαχείριση των φερτών υλών, 10) Διατήρηση του υδρολογικού καθεστώτος και της βιοποικιλότητας στην Αλυκή Κίτρου.

Διαχειριστικές Δράσεις - Γεωργία & Κτηνοτροφία

Τα αγροτικά οικοσυστήματα θεωρούνται ως ένας στόχος διατήρησης, διότι καλύπτουν ένα σημαντικό τμήμα της περιοχής και αντιπροσωπεύουν μία σημαντική αξία ως τοπίο, με τις ανοιχτές εκτάσεις να αποτελούν ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής.

Επιπλέον, οι καλλιέργειες ρυζιού που περιλαμβάνονται σε αυτό το στόχο αυξάνουν τους βιότοπους γλυκού νερού στην περιοχή, κυρίως το καλοκαίρι, και επομένως λειτουργούν ως επιπρόσθετα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής και διατροφής για πολλά είδη πουλιών.

Τα περιβαλλοντικά οφέλη από την ρυζοκαλλιέργεια, την κύρια παραγωγική δραστηριότητα των κατοίκων της περιοχής, είναι πολλαπλά καθώς εκτός από το γεγονός ότι λειτουργεί σαν τεχνητός υγρότοπος, είναι μια καλλιέργεια που προσαρμόζεται σε αλατούχα εδάφη και η οποία καταπολεμά την υφαλμύρωση και ως εκ τούτου την ερημοποίηση του εδάφους. Ωστόσο δεν μπορούμε να παραβλέψουμε και τα προβλήματα που απορρέουν από την εντατικοποίηση της γεωργίας, όπως η καύση των γεωργικών υπολειμμάτων, η ανεξέλεγκτη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων και η υπερκατανάλωση νερού

Δεδομένης της σημασίας και του ρόλου της καλλιέργειας ρυζιού για το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού και της συμβολής της στη βιώσιμη ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, ο Φορέας Διαχείρισης προχώρησε στις παρακάτω δράσεις με στόχο τη διασφάλιση φιλοπεριβαλλοντικών γεωργικών πρακτικών.

- Συναντήσεις με φορείς και συλλογικές ομάδες αγροτών με στόχο την ενημέρωσή τους για τη διασφάλιση της οικολογικής βελτίωσης των γεωργικών πρακτικών. Διερεύνηση μεθόδων όπως η πιλοτική εφαρμογή χειμερινής κατάκλισης σε ορυζώνες.
- Επικοινωνία με αρμόδιες υπηρεσίες και φορείς που σχετίζονται με την αγροτική δραστηριότητα με στόχο ανταλλαγή πληροφορίας και γνώσης για την υφιστάμενη κατάσταση, το καθο-

ρισμό του πλαισίου προσέγγισης της αγροτικής δραστηριότητας για την αποφυγή της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος και τον προσδιορισμό των διαδικασιών και ενεργειών που πρέπει να ακολουθηθούν σε συνεργασία με τις υπηρεσίες.

- Συμμετοχή σε πρόταση του προγράμματος LIFE PLUS 2011 με τίτλο «Integrated Environmental Management System for sustainable use of pesticides & chemicals in Natura 2000 agricultural area».
- Σχεδιασμό της μελέτης για τη δημιουργία πρωτοκόλλου περιβαλλοντικής πιστοποίησης αγροτικών προϊόντων και καλλιεργητικών πρακτικών στο Εθνικό Πάρκο.
- Καταγγελίες για χρήση παράνομων σκευασμάτων φυτοφαρμάκων. Επιβολή ποινικών και διοικητικών κυρώσεων.
- Διενέργεια συναντήσεων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για την καύση των γεωργικών υπολειμμάτων. Ενημέρωση, ευαισθητοποίηση, αντιμετώπιση του προβλήματος.
- Καταγγελίες για παράνομες εκχερνώσεις και αφαίρεση φυσικής βλάστησης με αποτέλεσμα την επιβολή προστίμων.
- Γνωμοδοτήσεις για παραχωρήσεις - εκμισθώσεις εκτάσεων.
- Υποβολή προτάσεων για την παροχή κινήτρων διατήρησης ορυζώνων στο πλαίσιο της νέας ΚΑΠ.
- Συμμετοχή σε έρευνα πεδίου για τη φυτοποικιλότητα στους ορυζώνες του Εθνικού Πάρκου
- Επιπλέον όσον αφορά τη κτηνοτροφική δραστηριότητα ο ΦΔ προχώρησε στις παρακάτω δράσεις
- Καταγραφή όλων των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων εντός Εθνικού Πάρκου
- Σχεδιασμός για τον διαγωνισμό της Ειδικής Διαχειριστικής Μελέτης για την Βόσκηση για την περιοχή του Εθνικού Πάρκου
- Συναντήσεις εργασίας με αρμόδιες υπηρεσίες
- Γνωμοδοτήσεις - Καταγγελίες

Η στρατηγική για τα σκουπίδια

Ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι το γεγονός ότι συνορεύει με το πολεοδομικό συγκρότημα της Θεσσαλονίκης και τη βιομηχανική ζώνη με αποτέλεσμα να υφίσταται ανθρωπογενείς πιέσεις που, εκτός των άλλων, έχουν ως αποτέλεσμα την ανεξέλεγκτη ρίψη μπαζών και απορριμμάτων και γενικότερα τη ρύπανση της περιοχής. Η επιβάρυνση του φυσικού περιβάλλοντος με σκουπίδια από τη γύρω περιοχή, αλλά και από την πόλη της Θεσσαλονίκης, είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες υποβάθμισης της περιοχής. Η περιβαλλοντική και αισθητική υποβάθμιση της περιοχής οδήγησε στην απαξίωσή της στις συνειδήσεις των τοπικών κοινωνιών, με αποτέλεσμα την αύξηση των παραβατικών δραστηριοτήτων εντός των ορίων του Εθνικού Πάρκου.

Με στόχο την αναβάθμιση και την ανάδειξη της περιοχής του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα, αποφασίστηκε από τον Φορέα Διαχείρισης να δοθεί προτεραιότητα στην εφαρμογή της στρατηγικής για τη διαχείριση των σκουπιδιών με τη μέθοδο της προσαρμοζόμενης διαχείρισης (Ελεύτερα Πρότυπα για την πρακτική της διατήρησης της φύσης), ώστε να τεθούν συγκεκριμένοι στόχοι και να οριστούν δείκτες για να γίνεται η παρακολούθηση της υλοποίησης των δράσεων.

Διαχειριστικές Δράσεις:

- Συναντήσεις εργασίας με τοπικούς φορείς και υπηρεσίες για τον σχεδιασμό των δράσεων
- Λεπτομερής καταγραφή σημείων εναπόθεσης απορριμμάτων στην περιοχή ευθύνης του

Φορέα και ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών

- Σχεδιασμός και υλοποίηση πιλοτικού καθαρισμού με τίτλο "Καθαρισμός Α' ζώνης Εθνικού Πάρκου στο Δήμο Δέλτα" (προϋπολογισμός: 120.000 ευρώ)
- Διεξαγωγή 17 εθελοντικών καθαρισμών σε ετήσια βάση (από το 2011 και μετά) κατά τους μήνες Μάρτιο - Απρίλιο με στόχο τόσο την ευαισθητοποίηση όσο και τον καθαρισμό τμημάτων του Εθνικού Πάρκου
- 19 γραπτές καταγγελίες παράνομων - αυθαίρετων εναποθέσεων στερεών αποβλήτων
- Προώθηση ανακύκλωσης μέσω της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στα σχολεία
- Υλοποίηση Ημερίδας με θέμα «Προτάσεις και μέτρα για ένα καθαρό περιβάλλον
- Γνωμοδοτήσεις κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε Σ.Μ.Α και αποκατάστασης Χ.Α.Δ.Α εντός της προστατευόμενης περιοχής.

Αποτελέσματα:

- 2.800 εθελοντές στους καθαρισμούς 2011-2015
- Μείωση περιστατικών ανεξέλεγκτης ρίψης απορριμμάτων
- Απομάκρυνση 3.820 κ.μ. στερεών αποβλήτων από Α' ζώνη απολύτου προστασίας
- Αποκατάσταση Χ.Α.Δ.Α
- Βελτίωση εικόνας του Εθνικού Πάρκου

Συμπεράσματα:

- Η ολοκληρωμένη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών αποτελεί ένα σύνθετο έργο
- Τα Ελεύθερα Πρότυπα παρέχουν ένα σύνολο εργαλείων που μπορούν να βοηθήσουν τους επαγγελματίες να εντείνουν τις προσπάθειές τους
- Η συμμετοχή των εμπλεκόμενων φορέων σε πρώιμο στάδιο του σχεδιασμού οδηγεί σε πιο συναφείς δράσεις και εφικτά αποτελέσματα
- Χρειάζεται συνεργασία και συντονισμός ενεργειών για την αποτροπή ανεξέλεγκτης ρίψης στερεών αποβλήτων.

Καθαρισμός Α' Ζώνης Εθνικού Πάρκου στο Δήμο Δέλτα

Αποκατάσταση ΧΑΔΑ περιοχής Αιγίνιου

Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΦΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Ελένη Τρύφων,

Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας

Η αξιολόγηση της επίδρασης των κοινοτικών Οδηγιών για τη φύση στην προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος στην Ευρώπη διεξάγεται το 2015 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία, μέσω ερωτηματολογίων και δημόσιας διαβούλευσης θα απαντήσει στο ερώτημα κατά πόσο οι δύο Οδηγίες για τα πουλιά και τους οικοτόπους είναι κατάλληλες για τον σκοπό τους. Η προσπάθεια ονομάζεται Fitness Check και έχει ως στόχο να ελέγξει την αποτελεσματικότητα, την επάρκεια, τη συνάφεια, τη συνοχή και την Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία των Οδηγιών 92/43/ΕΚ και 2009/147/ΕΚ. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα ολοκληρωθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις αρχές του 2016.

Η σημασία που δίνει η Ευρωπαϊκή Ένωση στις δύο Οδηγίες ως εργαλεία για τη διατήρηση της φύσης, φαίνεται και από το γεγονός ότι η πλήρης εφαρμογή τους αποτελεί τον πρώτο Ειδικό Στόχο της Κοινοτικής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2020. Σύμφωνα με το στόχο αυτό, μέχρι το 2020 θα πρέπει: 100% περισσότερες εκτιμήσεις ενδιαιτημάτων και 50% περισσότερες εκτιμήσεις ειδών να δείχνουν βελτιωμένη κατάσταση διατήρησης και 50% περισσότερες εκτιμήσεις για τα πτηνά να δείχνουν σταθερή ή βελτιωμένη κατάσταση.

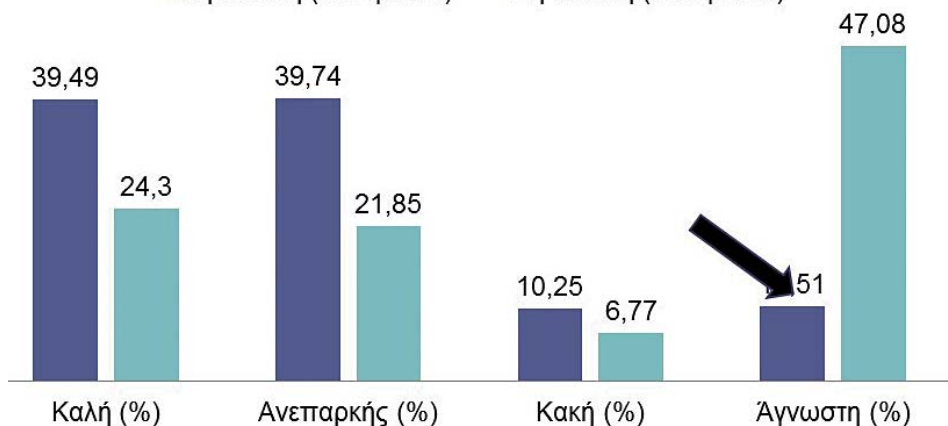
Στην Ελλάδα η συλλογή στοιχείων για το αντικείμενο προστασίας των δύο Οδηγιών ξεκίνησε ουσιαστικά το 1995 με το έργο των οικοτόπων. Λίγα είναι τα έργα που στόχευαν στην αύξηση της γνώσης και που έχουν συντονιστεί κεντρικά. Η πλέον πρόσφατη προσπάθεια συνίσταται στο έργο της «Εποπτείας και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων και ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος», το οποίο υλοποιείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας και τους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών και αναμένεται να ολοκληρωθεί στο τέλος του 2015.

Με τη σύνταξη των τελευταίων εκθέσεων εφαρμογής των δύο Οδηγιών, οι οποίες υποβλήθηκαν από την Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή με καθυστέρηση, αυξήθηκε σημαντικά η γνώση μας για την κατάσταση διατήρησης και τις τάσεις των πληθυσμών. Το ποσοστό των τύπων οικοτόπων και ειδών με άγνωστη κατάσταση διατήρησης μειώθηκε από την προηγούμενη στην τωρινή έκθεση από 47% σε 10% (**Εικ. 1**). Από τους τύπους οικοτόπων, σε χειρότερη κατάσταση φαίνεται πως είναι οι θαλάσσιοι - παράκτιοι οικοτόποι και οι θίνες. Από τα είδη, σε καλύτερη κατάσταση διατήρησης βρίσκονται τα αμφίβια - ερπετά (με την εξαίρεση των θαλασσίων) και σε χειρότερη κατάσταση τα ψάρια. Τα αρθρόποδα έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό ανεπαρκούς κατάστασης. Σε σχέση με τα είδη ορνιθοπανίδας, το 73% των αναπαραγόμενων ειδών παρουσιάζει σταθερή πληθυσμιακή τάση. Αντίστοιχα, σταθερή πληθυσμιακή τάση παρουσιάζει το 32% των διαχειμαζόντων ειδών. Για το 48% των διαχειμαζόντων ειδών η πληθυσμιακή τάση είναι άγνωστη.

Για την εφαρμογή των δύο Οδηγιών, το Δίκτυο Natura 2000 αποτελεί σημαντικό εργαλείο. Στην Ελλάδα καλύπτει 4,2 εκ. ha που αντιστοιχούν σε 27.2% της χέρσου και 6.1% των χωρικών υδάτων (**Εικ. 2**). Η μεγάλη πλειοψηφία των εκτάσεων (περίπου 70%) αποτελείται από δάση και θαμνώδεις εκτάσεις και ένα επιπλέον 20% περίπου από γεωργικές περιοχές και αρώσιμη γη (στοιχεία, PAF 2014). Για την ολοκλήρωση του Δικτύου απαιτείται η δήλωση νέων περιοχών κυρίως στο θαλάσσιο χώρο.

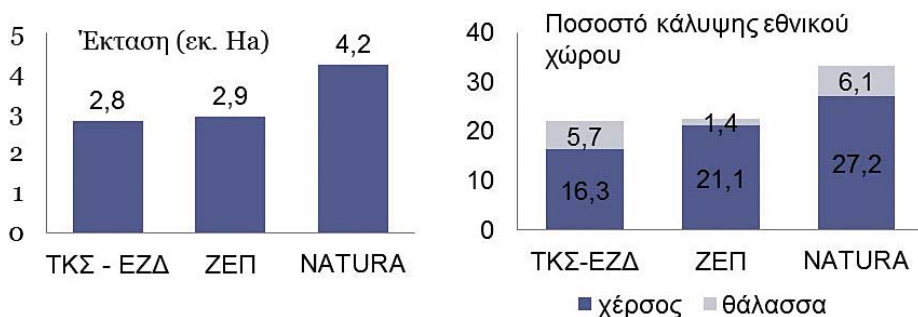
Κατάσταση διατήρησης

■ 3η έκθεση (389 φύλλα) ■ 2η έκθεση (325 φύλλα)

Εικ. 1.

Αν και υπάρχουν ακόμη σημαντικές ελλείψεις, έχουν ληφθεί μέτρα για την προστασία των περιοχών. Τα μέτρα αυτά συνίστανται κυρίως στη νομοθέτηση της υποχρέωσης προσδιορισμού και θεσμοθέτησης εθνικών και τοπικών (ανά περιοχή ή ομάδες περιοχών Natura 200) στόχων διατήρησης, στην έκδοση 19 νομοθετημάτων με όρους και περιορισμούς χρήσεων γης τα οποία καλύπτουν 25% της έκτασης του Δικτύου Natura 2000, στην ίδρυση και λειτουργία 28 Φορέων Διαχείρισης που καλύπτουν περίπου 30% της έκτασης του Δικτύου Natura 2000, στη θεσμοθέτηση 2 σχεδίων διαχείρισης, στην εφαρμογή περιορισμένων μέτρων οριζόντιου χαρακτήρα, στην εφαρμογή κατά τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων εντός περιοχών Natura 2000 Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης των επιπτώσεών τους στους τύπους οικοτόπων και τα είδη κοινοτικού ενδιαφέροντος για τα οποία ορίστηκαν οι περιοχές αυτές.

Εικ. 2.

Οι βασικότερες ελλείψεις αφορούν στην ύπαρξη εκκρεμοτήτων στο χαρακτηρισμό περιοχών Natura 2000 ιδίως στο θαλάσσιο χώρο, στην κάλυψη όλων των υφιστάμενων περιοχών του Δικτύου με μέτρα διατήρησης και διαχείρισης, στην ολοκληρωμένη προστασία και διαχείριση όλων των τύπων οικοτόπων και ειδών και στον έλεγχο εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Επίσης, η χρήση των υφιστάμενων πόρων για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος δεν έχει γίνει μέχρι στιγμής με ορθό και αποτελεσματικό τρόπο. Κύριες αιτίες για αυτές τις ελλείψεις φαίνεται να είναι τα πολλά θεσμικά, οργανωτικά - διοικητικά προβλήματα, η έλλειψη πόρων (ανθρώπινων και οικονομικών), η χαμηλή ενημέρωση - ευαισθητοποίηση και εμπλοκή των χρηστών και ενδεχομένως η έλλειψη βούλησης.

Παρά τις ελλείψεις, η προστιθέμενη αξία των δύο Οδηγιών είναι υψηλή. Στην Ελλάδα, χάρις στις Οδηγίες αυξήθηκε σημαντικά η γνώση μας για τύπους οικοτόπων και είδη κοινωτικού ενδιαφέροντος, εκτιμήθηκε η κατάσταση και ο βαθμός διατήρησής τους, ολοκληρώνεται ο καθορισμός στόχων διατήρησης, αυξήθηκε η έκταση των προστατευόμενων περιοχών και ιδρύθηκε ένα εκτεταμένο Δίκτυο Natura 2000, καθορίστηκαν μέτρα διατήρησης για κάποιες περιοχές, κατανεμήθηκαν πόροι και κατέστη αυτονόητο το ότι μία ελάχιστη κατανομή πόρων για τη φύση είναι αναγκαία, αυξήθηκε η ενημέρωση - ευαισθητοποίηση και συμμετοχή των χρηστών σε τοπικό επίπεδο. Αν και δεν έχει αξιολογηθεί, εκτιμάται όλα τα ανωτέρω έχουν συμβάλλει ώστε σε τοπικό επίπεδο να διατηρούνται καλύτερα οι οικοσυστημικές υπηρεσίες, γεγονός που οδηγεί σε οικονομικό όφελος για την τοπική κοινωνία.

Οι δύο Κοινοτικές Οδηγίες για τη Φύση έχουν συνεισφέρει θετικά στην προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα. Θα μπορούσαν να είχαν συνεισφέρει περισσότερα εάν το φυσικό περιβάλλον αποτελούσε στην Ελλάδα προτεραιότητα πολιτικής, η δημόσια διοίκηση λειτουργούσε λιγότερο γραφειοκρατικά και περισσότερο οργανωμένα και με επαρκείς πόρους και υπήρχε σωστή και διαρκής ενημέρωση - ευαισθητοποίηση και συμμετοχή του κοινού και των χρηστών.

Με καλύτερη εφαρμογή οι Οδηγίες για τη φύση μπορούν να αποτελέσουν θεμέλιο λίθο για την ανάπτυξη στην Ελλάδα.

«ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΩΝΤΑΣ» ΤΗ ΦΥΣΗ...

Λυδία Αλβανού,

Δρ. Βιολογίας, Υπεύθυνη Παρακολούθησης της Βιοποικιλότητας,
Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Τις τελευταίες δεκαετίες η βιοποικιλότητα - ποικιλία ζώντων οργανισμών, η ποικιλότητα στα άτομα ενός είδους, μεταξύ των διαφορετικών ειδών και οικοσυστημάτων και των γονιδίων ενός είδους και μεταξύ των ειδών- βρίσκεται στο προσκήνιο ως αποτέλεσμα της διαπίστωσης της ραγδαίας απώλειας της σε παγκόσμιο επίπεδο. Δημιουργήθηκε έτσι η αναγκαιότητα για την καταγραφή και καταμέτρηση των ειδών χλωρίδας και πανίδας και των ενδιαιτημάτων τους, την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησής τους και στη συνέχεια το στρατηγικό σχεδιασμό και την εφαρμογή διαχειριστικών μέτρων-δράσεων. Ουσιαστικό εργαλείο στη διαδικασία αυτή είναι η επιστημονική παρακολούθηση.

Για την υλοποίηση του προγράμματος του Υ.Π.ΕΝ. «**Εποπτεία και αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων της Ελλάδας**» ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα ανέθεσε τα πέντε φυσικά αντικείμενα, Θηλαστικά, Αμφίβια-Ερπετά, Ψάρια, Ασπόνδυλα και Χλωρίδα & τύποι Οικοτόπων, σε εξωτερικούς αναδόχους, ενώ για το τμήμα της Ορνιθοπανίδας η παρακολούθηση πραγματοποιείται από το προσωπικό του Φορέα.

Στο πλαίσιο των παραπάνω προγραμμάτων οι ανάδοχοι παραδίδουν και Πρόγραμμα Κατάρτισης-Εκπαίδευσης του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης με στόχο τη διασφάλιση της συνέχι-

Μετρήσεις μορφολογικών χαρακτηριστικών νυχτερίδας στο πεδίο

σης του έργου της εποπτείας και μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων από τους αναδόχους και την επάρκεια του προσωπικού στην εφαρμογή της επιστημονικής παρακολούθησης.

Ο Φορέας με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ και το Πράσινο Ταμείο προμηθεύτηκε εξοπλισμό για την παρακολούθηση:

- Παγίδες
- Ενδοσκοπική κάμερα
- Απόχες, δίκτυα
- Αδιάβροχη φωτογραφική μηχανή
- GPS
- Οδηγούς Αναγνώρισης Ειδών
- Φουσκωτή βάρκα
- Σταδίες
- Χωροβάτη

Η μεθοδολογία και οι τεχνικές που εφαρμόζονται κατά την παρακολούθηση περιλαμβάνουν:

- Βιβλιογραφική έρευνα
- Εργασίες πεδίου
- Εργαστηριακές τεχνικές
- Επεξεργασία δεδομένων
- Παραγωγή χαρτών

Κατά τις εργασίες πεδίου, ανάλογα με το είδος του οργανισμού που στοχεύουμε, χρησιμοποιούμε και συγκεκριμένο εξοπλισμό και μεθοδολογία.

Αναγνώριση είδους χλωρίδας

Συνήθεις μέθοδοι δειγματοληψίας είναι

- η «ζωντανή» παγίδευση (μικροθηλαστικά, κολεόπτερα κ.λπ.)
- η συλλογή δείγματος νερού (λιμνοθάλασσες)
- η χρήση απόχης (λιβελούλες, πεταλούδες)
- η χρήση ειδικού διχτυού (υδρόβια χλωρίδα & υδρόβια ασπόνδυλα)
- η ηχητική παρακολούθηση (νυχτερίδες)
- η σύλληψη, μέτρηση μορφομετρικών χαρακτηριστικών και απελευθέρωση (χελώνες, μικροθηλαστικά)
- η χρήση ενδοσκοπικής κάμερας (Ξυλοφάγα κολεόπτερα, εδαφόβια τρωκτικά)
- η καταγραφή βιοδηλωτικών ιχνών όπως πατημασιές, απεκρίμματα (droppings, spraints) (λαγόγυρος, βίδρα)
- η συλλογή και ανάλυση περιεχομένου εμεσμάτων (pellets) αρπακτικών για ταυτοποίηση παρουσίας ειδών (μικροθηλαστικά)
- η αναγνώριση υπολειμμάτων τροφοληπτικής διαδικασίας όπως ίχνη σε καρπούς (μικροθηλαστικά)
- η συλλογή υπολειμμάτων όπως έλυτρα, κουκούλι προνύμφης (κολεόπτερα, πεταλούδες)

Τα μέχρι τώρα αποτελέσματα αποκάλυψαν:

1. **350 είδη & υποείδη χλωρίδας**
2. **25 Τύποι Οικοτόπων** (17 εντός Παραρτ. Ι της 92/43/ΕΟΚ και 8 εθνικής σημασίας)
3. **40 είδη Θηλαστικών** όπου περιλαμβάνονται
 - Σαρκοφάγα (4)
Canis lupus (Λύκος)
Canis aureus (Τσακάλι)
Felis silvestris (Αγριόγατα)
Lutra lutra (βίδρα)
 - Παμφάγο (1)
Ursus arctus (αρκούδα)¹
 - Spermophilus citellus (Λαγόγυρος) (1)
 - Μικροθηλαστικά (21)
 - Χειρόπτερα (13)
4. **9 είδη Αμφιβίων** (τρίτωνες, βάτραχοι, φρύνοι)
5. **18 είδη Ερπετών** (χελώνες υδρόβιες & χερσαίες, σαύρες, φίδια)
6. **17 είδη Ψαριών**
7. **6 είδη χερσαίων Ασπονδύλων** (πεταλούδα, κολεόπτερα, λιβελούλες)
8. **1 είδος θαλάσσιου Ασπόνδυλου** (δίθυρο μαλάκιο)

Τα προγράμματα Εποπτείας ολοκληρώνονται στις 30 Οκτωβρίου 2015. Λόγω του περιορισμένου χρονικού ορίζοντα που αρκετά από αυτά αντιμετώπισαν και της πληθώρας των πιθανών ενδιαιτημάτων, εκτιμάται ότι η συνέχιση του έργου της παρακολούθησης από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης θα αποφέρει τα επόμενα χρόνια ανεκτίμητα στοιχεία και πληροφορίες που θα εμπλουτίσουν τη βάση δεδομένων του Φορέα, αλλά και την εθνική, ανοίγοντας το δρόμο για αποτελεσματικότερη και αρτιότερη διαχείριση με στόχο τη διατήρηση της πολύτιμης βιοποικιλότητας.

¹ Περιστασιακή παρουσία

ΤΑ ΠΟΥΛΙΑ: ΟΙ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ

Κατράνα Εύα,

Βιολόγος Msc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Το Εθνικό Πάρκο περιλαμβάνει έναν ενιαίο υγρότοπο που υποστηρίζει μεγάλο αριθμό διαφορετικών ειδών πουλιών. Είναι Υγρότοπος Διεθνούς σημασίας για την ορνιθοπανίδα, μιας και ικανοποιεί τα κριτήρια της Σύμβασης Ramsar και αποτελεί Ζώνη Ειδικής Προστασίας ΖΕΠ του Ευρωπαϊκού Δικτύου Natura 2000.

Ο Φορέας Διαχείρισης τα τελευταία πέντε χρόνια έχει οργανώσει ή συμμετάσχει σε διάφορες δράσεις που αφορούν την ορνιθοπανίδα του Εθνικού Πάρκου, οι οποίες είναι οι παρακάτω:

1. Μηνιαίες καταγραφές σε επιλεγμένες διαδρομές εντός του Εθνικού Πάρκου

Επιλέχθηκαν τέσσερις διαδρομές, οι οποίες καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος του Εθνικού Πάρκου. Η πρώτη διαδρομή αφορά τη Λιμνοθάλασσα Καλοχωρίου, τις εκβολές του Γαλλικού ποταμού, το παράκτιο τμήμα Γαλλικού-Αξιού, τις ανατολικές εκβολές του Αξιού ποταμού και το ανατολικό ανάχωμα «Δάνειο». Η δεύτερη διαδρομή αφορά τις δυτικές εκβολές του Αξιού ποταμού, τον ποταμό Λουδία, τον Αλμυραύλακα και τις ανατολικές εκβολές του Αλιάκμονα ποταμού. Η τρίτη διαδρομή περιλαμβάνει τις δυτικές εκβολές του Αλιάκμονα και τον υγρότοπο της Νέας Αγαθούπολης, ενώ η τέταρτη διαδρομή αφορά τους υγροτόπους της Αλυκής Κίτρους.

Σε κάθε διαδρομή καταγράφονται τα είδη πουλιών που παρατηρούνται και τα δεδομένα αυτά, μαζί με τα δεδομένα του έργου του Μπουρδάκη Σ. «Υπηρεσίες Ειδικών Συνεργατών με εμπειρία στη μελέτη και δακτυλίωση της ορνιθοπανίδας», προσφέρουν τα στοιχεία εκείνα ώστε να συμπληρωθεί η έκθεση της Οδηγίας για τα πουλιά για τη ΖΕΠ GR1220010 που απαιτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. Ετήσια καταμέτρηση πελαργοφωλιών σε όμορους με το Εθνικό Πάρκο οικισμούς

Ο Πελαργός είναι είδος που πληροί τα πληθυσμιακά κριτήρια χαρακτηρισμού και οριοθέτησης ΖΕΠ, σύμφωνα με τον Εθνικό Κατάλογο ειδών χαρακτηρισμού και ειδών οριοθέτησης Ζωνών Ειδικής Προστασίας. Είναι καλοκαιρινός επισκέπτης και φτιάχνει τη φωλιά του στους στύλους της ΔΕΗ.

Ο Φορέας Διαχείρισης πραγματοποιεί ένα πολυετές πρόγραμμα καταγραφής των πελαργοφωλιών σε οικισμούς πλησίον του Εθνικού Πάρκου. Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 2007 σε 20 οικισμούς και συνεχίζεται μέχρι και το 2015, όπου πραγματοποιείται σε 38 οικισμούς.

Η αναπαραγωγική επιτυχία του Λευκού Πελαργού εξαρτάται κυρίως από τις καιρικές συνθήκες και την αφθονία τροφής. Επιπλέον, η βροχή και η χαμηλή θερμοκρασία επηρεάζει την αναπαραγωγική διαδικασία αυξάνοντας τη θνησιμότητα των νεοσσών. Το χωριό των Πελαργών στην Ελλάδα είναι το Αιγίνιο του νομού Πιερίας.

Τα αποτελέσματα των καταγραφών παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Έτος	Οικισμοί	Αριθμός φωλιών	Αρ. ενεργών φωλιών	Αριθμός νεοσσών	Αρ. πετυχημένων αναπ. ζευγαριών	αναπαραγωγική επιτυχία
2015	38	275	141	422	122	86,50%
2014	38	262	154	370	132	85,70%
2013	29	250	166	275	150	90,30%
2012	27	225	108	191	76	70,30%
2011	28	223	126	315	104	82,50%
2010	24	162	120	318	104	86,60%
2009	20	150	115	267	88	76,50%
2008	19	148	126	242	90	71,40%
2007	17	129	97	233	92	94,80%

Παρόλο που μειώθηκαν οι «ενεργές» φωλιές με την πάροδο των χρόνων έχει αυξηθεί ο αριθμός των νεοσσών και επομένως και η αναπαραγωγική επιτυχία των ζευγαριών (μεγαλύτερος αριθμός νεοσσών ανά φωλιά).

3. Μηνιαία και Πανελλαδική καταγραφή Πελεκάνων

Τον Οκτώβριο 2014 ο Φορέας υπέγραψε σύμφωνο συνεργασίας με την Εταιρεία Προστασίας Πρεσπών, την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και άλλους έντεκα Φορείς Διαχείρισης για τη μηνιαία καταγραφή του πληθυσμού των Πελεκάνων στην περιοχή ευθύνης του. Επίσης, από το 2013 ο Φορέας Διαχείρισης συμμετέχει στην πανελλαδική καταγραφή των Πελεκάνων κατά την αναπαραγωγική περίοδο.

Τα αποτελέσματα των καταγραφών έδειξαν ότι ο πληθυσμός των Πελεκάνων παρουσιάζει εποχική διακύμανση (μειώνεται πολύ ο αριθμός τους κατά την αναπαραγωγική περίοδο και αυξάνεται τους φθινοπωρινούς μήνες). Επίσης, η προστατευόμενη περιοχή κατά την αναπαραγωγική περίοδο χρησιμοποιείται για τροφοληψία από ενήλικα άτομα, αλλά κυρίως από τα ανώριμα άτομα.

4. Παρακολούθηση αποικιών κατά την αναπαραγωγική περίοδο

Ο Φορέας Διαχείρισης, με την έναρξη της αναπαραγωγικής περιόδου (Απρίλιος-Μάιος), παρακολουθεί τις αποικίες των παρυδάτιων πουλιών (Καλαμοκανάς, Αβοκέτα, Νεροχελίδο, Σφουριχτές). Οι φωλιές τους εντοπίζονται κυρίως στην παράκτια ζώνη Γαλλικού-Αξιού, στη Λιμνοθάλασσα Καλοχωρίου και στους υγροτόπους της Αλυκής Κίτρους.

M.O φωλιών (2012-2015)	παράκτιο Γαλλικού-Αξιού	NA λιμνοθάλασσα Αλυκών Κίτρους
<i>Glareola pratincola</i> (νεροχελίδο)		30-35
<i>Himantopus himantopus</i> (καλαμοκανάς)	30-35	15
<i>Recurvirostra avosetta</i> (αβοκέτα)	20-25	10

Επιπλέον, στο πλαίσιο της έρευνας του ειδικού επιστήμονα και δακτυλιωτή Δρ. Σάββα Καζαντζίδη πραγματοποιείται μαζί του επίσκεψη στη μικτή αποικία ερωδιών στα «νησιά» του Αξιού. Η αποικία αυτή είναι μία από τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα και αποτελείται από φωλιές 10 διαφορετικών ειδών πουλιών: Λευκοτσικνιά, Κρυπτοτσικνιά, Νυχτοκόρακα, Σταχτοτσικνιά, Αργυροτσικνιά, Γελαδάρη, Κορμοράνο, Λαγγόνα, Χουλιανομούτα και Χαλκόκοτα.

	2013	2014	2015
Αριθμός φωλιών	920	860	2826

Ο μεγάλος αριθμός φωλιών που καταμετρήθηκαν το 2015 σε σχέση με τα προηγούμενα έτη οφείλεται στο γεγονός ότι η αποικία επεκτάθηκε και σε γειτονικό «νησί».

Στο Γαλλικό ποταμό, κατάντι της ΕΟ, η αποικία των Σταχτοτσικνιάδων διατηρεί σταθερό τον αριθμό των φωλιών της (32-33 φωλιές τα τελευταία τρία χρόνια), ο οποίος είναι πολύ μεγαλύτερος από τον αριθμό φωλιών που είχε το 2008 (6 φωλιές).

Στους καλαμώνες του Αξιού ποταμού φωλιάζει και ο πορφυροτσικνιάς και ο μέσος όρος φωλιών ανά έτος είναι 10-15.

Τον Ιούλιο πραγματοποιείται επίσκεψη και στις μικτές αποικίες γλάρων και γλαρονιών στις νησίδες των ποταμών Αξιού και Αλιάκμονα. Οι μικτές αποικίες αποτελούνται από φωλιές 2 ειδών γλάρων (λεπτόραμφος και μαυροκέφαλος) και 4 ειδών γλαρονιών (νανογλάρονο, γελογλάρονο, χειμωνογλάρονο και ποταμογλάρονο). Το 2015 βρέθηκαν στις αποικίες επιπλέον ένα είδος γλαρονιού (καρατζάς) και 3 είδη βαλτογλάρων (αργυρογλάρονο, μαυρογλάρονο και μουστακογλάρονο).

	2011	2013	2015
Αριθμός φωλιών	3421	3486	3128

5. Μηνιαίες καταγραφές στο χώρο παρεμβάσεων στο νότιο τμήμα των υγροτόπων των Αλυκών Κίτρου

Το Μάρτιο 2012 ξεκίνησε η μηνιαία καταγραφή ορνιθοπανίδας σε υγροτόπους νότια των Αλυκών Κίτρου που βρίσκονται στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης. Στο πρωτόκολλο καταγραφής σημειώνονται, εκτός από την ορνιθοπανίδα, και άλλα είδη πανίδας, η κατάσταση των οικοτόπων, οι πιέσεις και οι παρεμβάσεις. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την ανάλυση των δεδομένων είναι ότι τους υγροτόπους αυτούς τους επιλέγουν για τροφοληψία, ξεκούραση ή και για φώλιασμα 32 είδη πουλιών, 7 από τα οποία είναι ήδη χαρακτηρισμού ΖΕΠ και τα 10 είδη πληρούν τα πληθυσμιακά κριτήρια χαρακτηρισμού και οριοθέτησης ΖΕΠ. Συγκεκριμένα, στην περιοχή, που έχει υποστεί αρκετές παρεμβάσεις, συγκεντρώνονται, για ορισμένα είδη χαρακτηρισμού, ποσοστά μεγαλύτερα του 1% του πληθυσμού του Εθνικού Πάρκου ή/και της Ελλάδας.

6. Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετέχει στις μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις με την ΕΟΕ που πραγματοποιούνται κάθε χρόνο τον Ιανουάριο. Από το 2013 Ο ΦΔ είναι ο συντονιστής των

ομάδων, οι οποίες αποτελούνταν από εργαζομένους του ΦΔ και εθελοντές από το δίκτυο της ΕΟΕ και της Δράσης για την Άγρια Ζωή.

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Συνολικός αριθμός πουλιών	25532	13916	27719	14372	29780	29299

7. Δακτυλιώσεις από το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης Πουλιών

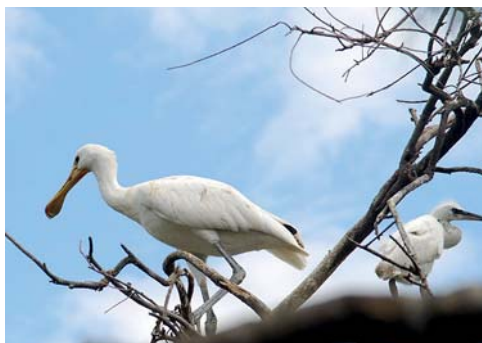
Πραγματοποιήθηκαν τέσσερις δακτυλιώσεις παρυδάτιων και στρουθιόμορφων πουλιών στη Νέα Αγαθούπολη από το Ελληνικό Κέντρο Δακτυλίωσης, το ΕΘΙΑΓΕ και Ειδικούς Συνεργάτες. Ο Φορέας Διαχείρισης συνέβαλε στις δράσεις αυτές προσφέροντας τους κατάλληλους χώρους για να πραγματοποιηθούν.

	Ιουλ. 2013	Νοεμ. 2013	Δεκ. 2013	Ιουλ. 2014	Φορέας
Αρ. πουλιών	274				ΕΚΔΠ&ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.
		76	82		Ειδικοί συνεργάτες*
				295	ΕΚΔΠ&ΕΘ.Ι.ΑΓ.Ε.

*«Υπηρεσίες Ειδικών Συνεργατών με εμπειρία στη μελέτη και δακτυλίωση της ορνιθοπανίδας» της Πράξης: «Ενίσχυση του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού- Λουδία-Αλιάκμονα» που υλοποιείται στο πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Προγράμματος «Φυσικό Περιβάλλον 2013» του Πράσινου Ταμείου.

8. Περιθάλαψη σε συνεργασία με τη Δράση για την Άγρια Ζωή

Ο Φορέας Διαχείρισης αναλαμβάνει, ως επί των πλείστων, τη μεταφορά των άγριων ζώων που βρίσκονται τραυματισμένα στην περιοχή ευθύνης του στους εθελοντές της Δράσης για την Άγρια Ζωή. Η Δράση για την Άγρια Ζωή είναι μία εθελοντική οργάνωση που υποδέχεται τραυματισμένα άγρια ζώα και τα περιθάλπει μέχρι να αναρρώσουν και να απελευθερωθούν στο φυσικό τους περιβάλλον.

Νεοσσοί στη μικτή αποικία των ερωδιών στο Δέλτα Αξιού

Παρυδάτια πουλιά στους υγροτόπους της Αλυκής Κίτρους

ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Λία Παπαδράγκα,

Δημοσιογράφος, υπεύθυνη επικοινωνίας του Φορέα Διαχείρισης

Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Το Τμήμα Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης του κοινού για τη σημασία του Εθνικού Πάρκου και της προστατευόμενης περιοχής είναι και αυτό ένα από τα σημαντικά τμήματα για το Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα, καθώς, για να μπορεί να είναι αποτελεσματική η προστασία θα πρέπει κανείς να εξασφαλίσει τουλάχιστον την αποδοχή, και ακόμη περισσότερο την ενεργή συμμετοχή του κοινού, και κυρίως των ντόπιων κοινωνιών και των κατοίκων που είναι και οι χρήστες της περιοχής.

Το Τμήμα Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα στελεχώθηκε για πρώτη φορά το 2007, οπότε και ξεκινήσαμε δειλά-δειλά τις πρώτες δράσεις μας, ενώ από τότε, κάθε χρόνο εμπλουτίζουμε τις δράσεις αυτές φτάνοντας σήμερα να υλοποιούμε ετησίως ένα σημαντικό αριθμό εκδηλώσεων και άλλων δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Στο τέλος του 2012, προκειμένου να συστηματοποιήσουμε τη δουλειά μας εκπονήσαμε ένα **τριετές Σχέδιο Επικοινωνίας**, η υλοποίηση του οποίου ολοκληρώνεται φέτος. Το σχέδιο αυτό καθόριζε τις ομάδες-στόχους της επικοινωνίας, περιέγραφε προτεινόμενες δράσεις, ενώ προέβλεπε και την καταγραφή κάποιων δεικτών, προκειμένου να μπορούμε να μετρήσουμε την αποτελεσματικότητα του έργου μας. Οι στόχοι της επικοινωνίας, όπως καταγράφονται στο σχέδιο αυτό, είναι οι εξής:

- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για την αξία του Εθνικού Πάρκου
- Η επικοινωνία με τους ντόπιους κατοίκους/χρήστες της περιοχής για την συμμετοχική διαχείριση
- Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των μαθητών και φοιτητών
- Η προώθηση του οικοτουρισμού στην περιοχή
- Η προβολή του έργου του Φορέα Διαχείρισης και η αποδοχή του ρόλου του μεταξύ των χρηστών και στις δημόσιες υπηρεσίες.

Ένα βασικό κομμάτι της δραστηριότητας του Τμήματος Ενημέρωσης αφορά τη **λειτουργία των υποδομών υποδοχής επισκεπτών**. Αναφέρομαι κυρίως στο Παρατηρητήριο Νέας Αγαθούπολης, όπου πέντε ημέρες την εβδομάδα, από Τετάρτη ως Κυριακή, βρίσκεται εκεί άτομο από το προσωπικό μας για να υποδέχεται τους επισκέπτες. Πρόκειται για μία πολύ σημαντική υποδομή για εμάς, την οποία φροντίζουμε να διατηρούμε σε άριστη κατάσταση. Συμπληρωματικά, στη Νέα Αγαθούπολη λειτουργεί και το Θεματικό Περίπτερο, με το πρόγραμμα Μικρόκοσμος για τη γνωριμία με τον κόσμο των εντόμων, που λειτουργεί είτε για τους μαθητές των σχολείων που επισκέπτονται την περιοχή, είτε για τους συμμετέχοντες στις εκδηλώσεις που οργανώνουμε στο Παρατηρητήριο Πουλιών.

Στη Χαλάστρα, υπάρχει το Κέντρο Πληροφόρησης Δέλτα Αξιού «Νικόλαος Κ. Γιουτίκας», όπου βρίσκεται και η έδρα του Φορέα Διαχείρισης, από όπου ξεκινούν την περιήγησή τους στην προστατευόμενη περιοχή τα σχολεία. Περιμένουμε με ανυπομονησία την ολοκλήρωση

της νέας ενημερωτικής έκθεσης, προκειμένου το Κέντρο Πληροφόρησης πλέον να είναι ανοιχτό όχι μόνο στους μαθητές, αλλά και σε όλους τους επισκέπτες, αποτελώντας ένα σημείο αναφοράς για την περιοχή.

Στο πλαίσιο της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών, κάθε χρόνο υποδεχόμαστε περίπου 2.500 μαθητές Α'βάθμιας και Β' βάθμιας εκπαίδευσης, ενώ υποστηρίζουμε τις ομάδες περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που υλοποιούν προγράμματα σχετικά με την περιοχή. Επίσης, υποδεχόμαστε φοιτητές και σπουδαστές, αλλά και ομάδες ενηλίκων που ενδιαφέρονται να ξεναγηθούν στην περιοχή, πχ. σύλλογοι και περιβαλλοντικές οργανώσεις.

Ένα σημαντικό κομμάτι των δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης είναι η διοργάνωση εκδηλώσεων. Ετησίως πραγματοποιούμε περίπου δέκα εκδηλώσεις, άλλες από αυτές «θεσμοθετημένες» πλέον, και άλλες έκτακτες, όπως ήταν το Εναρκτήριο Βιογεωγραφικό Σεμινάριο για τη διαχείριση των περιοχών Natura 2000 που φιλοξενήσαμε το 2014 για λογαριασμό της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτής της διοργάνωσης επισκέφθηκαν την περιοχή μας 76 επιστήμονες από όλη την Ευρώπη και κυρίως από την περιοχή της Μεσογείου.

Στις «σταθερές» μας εκδηλώσεις περιλαμβάνεται η **Ευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών**, που πραγματοποιείται κάθε πρώτη Κυριακή του Οκτώβρη στο Παρατηρητήριο Νέας Αγαθούπολης. Πρόκειται για μία εκδήλωση που συντονίζεται πανελλαδικά από τη Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία και παγκοσμίως από το Birdlife International. Εδώ και πέντε χρόνια πραγματοποιούμε κάθε χρόνο, το φθινόπωρο, την **Οικογιορτή Γαλλικού Ποταμού**, στο Καλοχώρι. Ξεκινήσαμε τη γιορτή αυτή προκειμένου να δημιουργήσουμε μία αφορμή για τον κόσμο του Καλοχωρίου, της Θεσσαλονίκης, αλλά και των γύρω χωριών να έρθουν και να γνωρίσουν την προστατευόμενη περιοχή που βρίσκεται τόσο κοντά τους, αλλά παραμένει άγνωστη για τους περισσότερους.

Εθελοντικός καθαρισμός στο παράκτιο τμήμα Δέλτα Αξιού (2014)

Η εκδήλωση περιλαμβάνει έκθεση βιολογικών και τοπικών προϊόντων, ξεναγήσεις, ορνιθοπαράτηρηση, βόλτες με άλογα και ποδήλατα, σεμινάρια και περιβαλλοντικά παιχνίδια. Αντίστοιχες δραστηριότητες περιλαμβάνει και η **Οικογιορτή Νέας Αγαθούπολης**, την οποία ξεκινήσαμε πριν τρία χρόνια, προκειμένου να δημιουργήσουμε μία δεύτερη αφορμή -εκτός από τη Γιορτή Πουλίων που πραγματοποιείται το φθινόπωρο- ώστε ο κόσμος της Περίας (και όχι μόνο) να επισκεφθεί και να γνωρίσει το παρατηρητήριο και τον υγρότοπο της Νέας Αγαθούπολης.

Μία πολύ σημαντική ετήσια δράση είναι η **Εκστρατεία Εθελοντικών Καθαρισμών**, κάθε άνοιξη, με καθαρισμούς σε τρία ή τέσσερα διαφορετικά σημεία του Εθνικού Πάρκου, που πραγματοποιούνται με τη συνεργασία των δήμων, καθώς και συλλόγων ή οργανώσεων της περιοχής. Στόχος είναι αφενός να καθαριστούν τμήματα της προστατευόμενης περιοχής, αλλά -και είναι ίσως το σημαντικότερο- να περάσουμε το μήνυμα για τη ανάγκη προστασίας της περιοχής. Θα πρέπει να αναφέρω επίσης τις 14 συνολικά εκθέσεις φωτογραφίας που έχουμε κάνει από το 2008 και μετά, στη Θεσσαλονίκη, την Αθήνα, τη Βέροια, τη Κατερίνη, αλλά και σε οικισμούς της περιοχής, με τις βραβευθείσες φωτογραφίες του φωτογραφικού διαγωνισμού που πραγματοποιήσαμε το 2008.

Καθώς οι τοπικές κοινωνίες αποτελούν έναν διακριτό στόχο επικοινωνίας για εμάς, πραγματοποιούμε κατά καιρούς συναντήσεις/εκδηλώσεις που απευθύνονται στους κατοίκους της περιοχής. Έχουμε κάνει τέτοιες συναντήσεις στη Χαλάστρα, στα Κύμينا, στη Γέφυρα, στη Μεθώνη, στη Νέα Αγαθούπολη. Επίσης, έγιναν προσπάθειες δημιουργίας ενός πυρήνα εθελοντών, παλιότερα στο Καλοχώρι και φέτος στη Χαλάστρα και στο Δήμο Χαλκηδόνας, όπου πραγματοποιήθηκαν σεμινάρια εθελοντισμού με χρηματοδότηση από Πράσινο Ταμείο. Αυτό είναι ένα από τα δύσκολα κομμάτια, καθώς απαιτεί την ενεργή πρωτοβουλία των ίδιων των κατοίκων.

Κάθε χρόνο συμμετέχουμε επίσης σε εκθέσεις, από κοινού με τους άλλους Φορείς Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών της Κεντρικής Μακεδονίας: στην έκθεση τουρισμού **Philoxenia**, στη Θεσσαλονίκη, καθώς και στο **Birdfair**, τη μεγαλύτερη έκθεση ορνιθοπαράτηρησης στον κόσμο που πραγματοποιείται στη βρετανικό υγρότοπο του Rutland. Επίσης, συμμετέχουμε σε εκδηλώσεις τρίτων (πχ. Greenwave Festival, Green Party Δήμου Θεσσαλονίκης) με ομιλίες, παρουσιάσεις, είτε με σταντ με ενημερωτικό υλικό. Το 2014 ανταποκριθήκαμε σε 14 τέτοια καλέσματα.

Επιγραμματικά ακόμη θα αναφέρω μερικές ακόμη δράσεις του Τμήματος Επικοινωνίας. Στις αρμοδιότητές του είναι επίσης η επικοινωνία με τους δημοσιογράφους και η αποστολή Δελτίων Τύπου, η αποστολή υλικού σε άλλους ενδιαφερόμενους (πχ. σχολεία και άλλοι φορείς), καθώς και η διαχείριση και ανανέωση της ιστοσελίδας και των κοινωνικών δικτύων (Facebook, Twitter και Google Plus).

Το Τμήμα Ενημέρωσης συμβάλει επίσης σε διάφορα έργα του Φορέα, όταν αυτό χρειάζεται, όπως ήταν το έργο της σήμανσης της περιοχής με την τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων και υποδομών υποδοχής επισκεπτών.

Τέλος, το Τμήμα Ενημέρωσης είχε κατά τη διάρκεια του 2015 την ευθύνη υλοποίησης του έργου **«Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης»**, ύψους 110.000 ευρώ, με χρηματοδότηση από το ΠΕΠ Κεντρικής Μακεδονίας. Όπως συνάγεται από το ύψος του προϋπολογισμού, πρόκειται για ένα μεγάλο έργο με πολλές δράσεις, όπως η παραγωγή νέων εντύπων και αναμνηστικών ειδών, η δημιουργία νέας ιστοσελίδας και η παραγωγή ταινίας - ντοκιμαντέρ και ραδιοφωνικών/τηλεοπτικών σποτ για το Εθνικό Πάρκο. Επίσης, στο πλαίσιο του έργου αυτού

πραγματοποιήθηκε **έρευνα κοινής γνώμης σχετικά με το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού** και θα ήθελα κλείνοντας να σας παρουσιάσω κάποια από τα συμπεράσματα της έρευνας αυτής. Πρόκειται για μία έρευνα με δύο σκέλη. Το πρώτο αφορούσε έξι δήμους του πολεοδομικού συγκροτήματος Θεσσαλονίκης (Δ. Θεσσαλονίκης, Ευόσμου - Κορδελιού, Νεάπολης - Συκεών, Αμπελοκήπων - Μενεμένης και Παύλου Μελά), και το δεύτερο αφορούσε δώδεκα οικισμούς πέριξ της προστατευόμενης περιοχής (Χαλάστρα, Κύμινα, Νέα Μάλγαρα, Σίνδος, Καλοχώρι, Ανατολικό, Μεθώνη, Νέα Αγαθούπολη, Αιγίνιο, Κορινός, Κλειδί, Κουφάλια). Σύμφωνα λοιπόν με τα αποτελέσματα, οι κάτοικοι των οικισμών της περιοχής γνωρίζουν το Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού σε ποσοστό 60,3% και από αυτούς το 83,9% αξιολογεί θετικά την ύπαρξή του. Μάλιστα το 75,4% αυτών που γνωρίζουν το Εθνικό Πάρκο κρίνουν ως πολύ σημαντική την προστασία της περιοχής και των ειδών που περιλαμβάνει και το 17,3% αρκετά σημαντική. Οι κάτοικοι θεωρούν τη ρύψη μπαζών, τη ρύψη λυμάτων, την παράνομη αλιεία και λαθροθηρία ως τα πιο σημαντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει το Εθνικό Πάρκο και για την αντιμετώπισή τους πιστεύουν ότι πρέπει να υπάρχει πληρέστερη ενημέρωση του κοινού, αυστηρές κυρώσεις, αύξηση της αστυνόμευσης στην περιοχή και καμπάνιες ευαισθητοποίησης στα σχολεία της ευρύτερης περιοχής. Ως προς τους κατοίκους του πολεοδομικού συγκροτήματος, το Εθνικό Πάρκο γνωρίζει το 45,5% των συμμετεχόντων στην έρευνα. Εξ αυτών, το 34,2% έχει ήδη επισκεφθεί μία ή αρκετές φορές ή επισκέπτεται συχνά το Εθνικό Πάρκο. Το 86,5% αυτών που το έχουν επισκεφθεί θα συνέστηνε επίσης σε φίλου ή συγγενείς να το επισκεφθούν.

Κλείνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω τους συναδέλφους μου από το Τμήμα Ενημέρωσης, καθώς και όλους τους συναδέλφους από το Φορέα Διαχείρισης για τη συνεισφορά τους στην επιτυχή πραγματοποίηση των δράσεων του Τμήματος. Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

Πρόγραμμα «Μικρόκοσμος» στη Νέα Αγαθούπολη

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ

Χρήστος Παναγιωτίδης,

Δασολόγος MSc, Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα

Ο Φορέας Διαχείρισης Δέλτα Αξιού τα τελευταία 5 χρόνια προέβη σε μία σειρά από συνεργασίες με διάφορους φορείς (κρατικούς και μη), προκειμένου να βελτιώσει τις υπάρχουσες υποδομές του και ταυτόχρονα να δημιουργήσει νέες. Ο λόγος των συνεργασιών αυτών είναι ότι ο Φορέας Διαχείρισης στερείται της διαχειριστικής επάρκειας, ώστε να φέρει σε πέρας τεχνικά έργα. Στο πλαίσιο αυτό η συνεργασία με άλλους φορείς κρίνεται επιτακτική. Συγκεκριμένα ο Φ.Δ. προχώρησε σε συνεργασίες με τους ακόλουθους φορείς:

Με το **Δήμο Δέλτα** ώστε να επιτευχθεί η:

- Κατασκευή περίφραξης προστασίας της παλαιάς κοίτης στη Δημοτική Κοινότητα Ανατολικού.
- Κατασκευή Παρατηρητηρίου στην περιοχή του Δέλτα η
- Βελτίωση και προσθήκη προκατασκευασμένων γραφείων στο Κέντρο Πληροφόρησης Υγροτόπων «Νικόλαος Κ. Γιουτίκας» και η
- Κατασκευή του Κέντρου Προσωρινής Διαβίωσης Πουλιών

Με την **Αναπτυξιακή Εταιρία Νομού Θεσσαλονίκης** για τα

- Έργα Ανάδειξης και Υποδομής Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα (Οριοθέτηση, Σήμανση, Έργα Υποδομής).

Με το **Ελληνικό Κέντρο Υγροτόπων Βιοτόπων** για τη

- Δημιουργία και τοποθέτηση εκθεμάτων στο Κέντρο Πληροφόρησης Υγροτόπων «Νικόλαος Κ. Γιουτίκας».

Με το **Δήμο Πύδνας-Κολινδρού** για τη

- Βελτίωση του πέτρινου παρατηρητηρίου της Ν. Αγαθούπολης.

Πιο αναλυτικά:

Κατασκευή περίφραξης προστασίας της παλαιάς κοίτης στη Δημοτική Κοινότητα Ανατολικού.

Πρόκειται για ένα σημαντικό έργο που ολοκληρώθηκε το 2013 που συμβάλλει στην προστασία της παλαιάς κοίτης του Αξιού στη Δημοτική Κοινότητα Ανατολικού με τους παρακάτω τρόπους:

- α) την προστασία της κοίτης από τη ρίψη σκουπιδιών και μπαζών
- β) την αποτροπή εισόδου κτηνοτροφικών ζώων για βόσκηση
- γ) την προστασία της орνιθοπανίδας από οχλήσεις.

Η προτεινόμενη περίφραξη είναι ανοικτού τύπου ώστε να μην εμποδίζεται η διέλευση της άγριας πανίδας, ιχθυοπανίδας και орνιθοπανίδας με σκοπό την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Κατασκευή Παρατηρητηρίου στην περιοχή του Δέλτα Αξιού.

Πρόκειται για ένα έργο που ολοκληρώθηκε το 2012 στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας «Ελλάδα - Βουλγαρία» και του έργου

«IT-PROTECTED». Είναι ένα έργο που δίνει τη δυνατότητα στους επισκέπτες της περιοχής του Δέλτα Αξιού να θαυμάσουν από κοντά το φυτικό πλούτο της περιοχής του Δέλτα, καθώς και να παρακολουθήσουν πολλά είδη της ορνιθοπανίδας στο φυσικό τους περιβάλλον. Αποτελεί αναβάθμιση στην παροχή υπηρεσιών αναψυχής εκ μέρους του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού, καθώς βρίσκεται στην καρδιά του Εθνικού Πάρκου και έχει εύκολη οδική πρόσβαση.

Βελτίωση και προσθήκη προκατασκευασμένων γραφείων στο Κέντρο Πληροφόρησης Υγροτόπων «Νικόλαος Κ. Γιουτίκας».

Πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό έργο για το Φορέα Διαχείρισης, το οποίο ολοκληρώθηκε το 2015, όχι μόνο διότι θα αποτελεί την έδρα των γραφείων του Φ.Δ. αλλά και για τους ακόλουθους λόγους:

- Μεταφέροντας εκεί την έδρα του ο Φ.Δ. μπορεί να επιτελεί πιο αποτελεσματικά το έργο του σχετικά με την ενημέρωση και την επικοινωνία με το κοινό (αφού υπάρχουν μεγαλύτεροι χώροι εφοδιασμένοι και με αρτιότερα τεχνικά μέσα).
- Υπάρχει υποδομή για την επίδειξη καλύτερων πρακτικών (πχ. διαχείρισης απορριμμάτων, κομποστοποίηση κ.ά.) και τέλος
- Λόγω της έκτασης του οικοπέδου στο οποίο βρίσκεται, υπάρχουν μεγαλύτερες δυνατότητες αποθήκευσης και φύλαξης του εξοπλισμού του (αυτοκίνητα, βάρκες, εργαλεία κ.ά.).

Κατασκευή Κέντρου Προσωρινής Διαβίωσης Πουλιών

Το συγκεκριμένο έργο ολοκληρώθηκε το 2014 και αποτελεί τον καρπό της κοινής προσπάθειας του Φ.Δ. με το Δήμο Δέλτα και το σωματείο Δράση για την Άγρια Ζωή. Σκοπός της δημιουργίας του αποτελεί κυρίως η:

- α) Περίθαλψη/προετοιμασία για επανένταξη με επιστημονικά κριτήρια και μεθόδους των άγριων ζώων που εντοπίζονται τραυματισμένα και ανήμπορα να επιβιώσουν στο φυσικό περιβάλλον από ανθρωπογενείς κυρίως αιτίες (παράνομο κυνήγι, ατυχήματα, δηλητηρία κ.τ.λ.).
- β) Επανένταξη όσων από αυτά, μετά τη θεραπεία, είναι υγιή και ικανά να ανταπεξέλθουν μόνα τους στον κατάλληλο βιότοπο, τον κατάλληλο χρόνο.
- γ) Αναπαραγωγή ειδών από μη επανεντάξιμα στη φύση άτομα, με απώτερο στόχο τον εμπλουτισμό της φύσης με είδη τα οποία κινδυνεύουν με εξαφάνιση.

Έργα Ανάδειξης και Υποδομής Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού-Λουδία-Αλιάκμονα (Οριοθέτηση-Σήμανση- Έργα Υποδομής.)

Ολοκληρώθηκε, το 2015, ο εμπλουτισμός του Εθνικού Πάρκου με νέες πινακίδες και υποδομές μέσω του έργου «Έργα ανάδειξης και υποδομής Εθνικού Πάρκου, Δέλτα Αξιού Λουδία Αλιάκμονα (οριοθέτηση - σήμανση- έργα υποδομής) στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Μακεδονία- Θράκη».

Συγκεκριμένα, έλαβε χώρα οριοθέτηση του συνόλου της προστατευόμενης περιοχής με την κατασκευή και τοποθέτηση 55 δεικτών ορίων καθώς και την κατασκευή και τοποθέτηση 18 ξύλινων πινακίδων υποδοχής-πληροφόρησης σε συγκεκριμένα σημεία. Επιπλέον, προχώρησε η κατασκευή και τοποθέτηση 15 ξύλινων πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος και η κατασκευή και τοποθέτηση 25 ξύλινων πινακίδων κατεύθυνσης. Τέλος πραγματοποιήθηκε η τοποθέτηση έργων υποδομής στην περιοχή, τα οποία είναι:

Η κατασκευή και τοποθέτηση πέντε ξύλινων κιοσκίων σε σημεία εντός Εθνικού Πάρκου, καθώς και η κατασκευή και τοποθέτηση 12 ξύλινων καθιστικών με βάση από αργολιθοδομή (παγκάκια) δίπλα στα σημεία όπου τοποθετούνται οι πινακίδες υποδοχής και ερμηνείας.

Δημιουργία και τοποθέτηση εκθεμάτων στο Κέντρο Πληροφόρησης Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού «Νικόλαος Κ. Γιουτίκας».

Αποτελεί ένα έργο που είναι στην τελευταία φάση κατασκευής του με σκοπό να αναδείξει το Κέντρο Πληροφόρησης, αλλά και να αποτελέσει την «κορωνίδα» της ενημέρωσης στους επισκέπτες του Εθνικού Πάρκου. Τα κυριότερα εκθέματα του είναι τα ακόλουθα:

- Κείμενα εκθεμάτων (στατικών και δυναμικών) στην ελληνική γλώσσα.
- Γραφιστικό σχεδιασμό εκθεματικών επιφανειών.
- Πολυμεσική εφαρμογή για την οθόνη αφής με εικόνες οπτικού εύρους 360ο και διαδραστικό περιβάλλον περιήγησης σε είκοσι επιλεγμένα σημεία της περιοχής.
- Ταινία σχετική με τον Γαλλικό ποταμό.
- Ηχητικό ντοκουμέντο αφήγησης αποσπασμάτων για τη λίμνη των Γιαννιτσών και τον Λουδία από το βιβλίο της Πηνελόπης Δέλτα «Στα μυστικά του βάλτου».
- Ταινία με θέμα τον Θερμαϊκό Κόλπο.
- Πολυμεσική εφαρμογή για την οθόνη αφής για το βιοτικό περιβάλλον του Εθνικού Πάρκου.
- Ταινία για τη ορνιθοπανίδα της περιοχής για προβολή στα γυαλιά video.

Συντήρηση και βελτίωση του πέτρινου παρατηρητηρίου Νέας Αγαθούπολης

Το 2014 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες βελτίωσης του πέτρινου παρατηρητηρίου στην Νέα Αγαθούπολη. Οι εργασίες βελτίωσης περιλάμβαναν:

- αλλαγή κουφωμάτων και τζαμιών,
- προσθήκη υπόστεγου στην είσοδο της πόρτας,
- προμήθεια γραφείου και καρεκλών
- περιμετρική φύτευση ενδημικών φυτών.
- κιόσκι το οποίο τοποθετήθηκε στον προαύλιο χώρο.

Οι εργασίες που πραγματοποιήθηκαν συμβάλλουν στην καλύτερη λειτουργία της συγκεκριμένης υποδομής που αποτελεί πόλο έλξης χιλιάδων επισκεπτών κάθε χρόνο.

Παρατηρητήριο
Νέας Αγαθούπολης

ΠΙΚΑΚΑΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ 2006

2006-2009

1.386.831,82

Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ (ΕΠΕΑΕΚ)

ΥΠΟΕΡΓΟ	Προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης σε προστατευόμενες περιοχές	19.238,74
----------------	---	-----------

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (ΕΠΠΕΡ)

ΠΡΑΞΗ	ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ - ΛΟΥΔΙΑ - ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ	1.241.124,08
Υποέργο 1	ΑΡΧΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (START-UP)	978.327,16
Υποέργο 2	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΚΤΙΡΙΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΠΕΔΙΟΥ	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο 3	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο 4	ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο 5	ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	39.270,00
Υποέργο 6	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	42.749,95
Υποέργο 7	ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΥΘΥΝΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ - ΛΟΥΔΙΑ - ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο 8	ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΗΘΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΡΙΩΝ ΑΛΟΓΩΝ ΤΟΥ ΑΞΙΟΥ	12.605,00
Υποέργο 9	ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΙΤΑ ΤΟΥ ΚΟΡΜΟΡΑΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΤΑ ΑΛΙΕΥΜΑΤΑ	15.000,00
Υποέργο 10	ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΟ ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο 11	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	44.988,86
Υποέργο 12	ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	41.709,50
Υποέργο 13	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ	44.959,39
Υποέργο 14	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΠΛΩΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΦΥΛΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΟΠΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΕΛΚΟΜΕΝΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο 15	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΠΙΠΛΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	18.214,22
Υποέργο 16	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	3.300,00

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΕΙΤΝΙΑΣΗΣ ΕΛΛΑΔΑ-Π.Γ.Δ.Μ. (INTERREG)

ΠΡΑΞΗ	ΑΧΙΟΣ ΕΣΟΤΟΥΡ: ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΕΛΤΑ ΤΟΥ ΑΞΙΟΥ	126.469,00
Υποέργο 1	ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	19.992,00
Υποέργο 2	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ Η/Υ-ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ	45.299,00
Υποέργο 3	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	61.178,00

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ 2007-2013"

ΠΡΑΞΗ		Στήριξη της λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα με σκοπό τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του	3.234.962,91
Υποέργο	1	Στήριξη της λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα με σκοπό τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του	2.413.349,96
Υποέργο	2	Παροχή υπηρεσιών λογιστή στο Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	45.000,00
Υποέργο	3	Παροχή υπηρεσιών ορκωτού λογιστή στο Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	13.854,72
Υποέργο	4	Παροχή υπηρεσιών νομικής υποστήριξης στο Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	47.542,82
Υποέργο	6	Προμήθειες Εξοπλισμού (ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ)	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	7	Σχεδιασμός και υλοποίηση έρευνας της βόσκησης στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	8	Αναβάθμιση καθαρισμός Α' ζώνης Εθνικού Πάρκου στο Δήμο Δέλτα	96.924,00
Υποέργο	9	Ολοκληρωμένη διαχείριση καλαμώνων	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	10	Διερεύνηση του βαθμού ανταγωνισμού κορμοράνων και κορακοειδών με άλλα είδη	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	11	Έρευνα για την εκτίμηση της οικολογικής παροχής στο Εθνικό Πάρκο	69.850,00
Υποέργο	12	Πρωτόκολλο περιβαλλοντικής διαχείρισης ορυζώνων	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	13	Δημιουργία και τοποθέτηση εκθεμάτων στο Κέντρο Πληροφόρησης Υγροτόπων "Νικόλαος Κ. Γιουτίκας"	97.000,00
Υποέργο	16	Προμήθεια Πλωτών Μέσων	30.885,91
Υποέργο	17	Σχεδιασμός και Υλοποίηση βάσης δεδομένων περιγραφικών και χωρικών πληροφοριών	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	18	Προμήθεια Εξοπλισμού για υπολογισμό στάθμης λιμνοθάλασσας Καλοχωρίου	4.672,77
Υποέργο	19	Πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών ψαριών κοιντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	71.340,00
Υποέργο	20	Πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών θηλαστικών κοιντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	46.198,80
Υποέργο	21	Πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης αμφίβιων - ερπετών κοιντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	63.000,00
Υποέργο	22	Πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών χερσαίων ασπονδύλων κοιντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	49.000,00
Υποέργο	23	Πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης ειδών ορνιθοπανίδας κοιντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	24	Πρόγραμμα εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης τύπων οικοτόπων κοιντικού ενδιαφέροντος στην περιοχή ευθύνης του Φορέα Διαχείρισης του Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	52.000,00
Υποέργο	25	Ηλεκτρονικός Εξοπλισμός	16.840,80
Υποέργο	26	Φωτογραφικός Εξοπλισμός	ΑΓΟΝΟ
Υποέργο	27	Δράσεις ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης και παραγωγής ταινίας ντοκιμαντέρ και τηλεοπτικών μηνυμάτων	110.700,00
Υποέργο	28	Εξοπλισμός παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα με σκοπό τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του	6.803,13

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ - ΘΡΑΚΗ 2007-2013" (έργα σε συνεργασία με άλλους φορείς)

ΠΡΑΞΗ	Σχέδιο Διαχείρισης Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα με σκοπό τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του	110.700,00
ΠΡΑΞΗ	Έργα ανάδειξης & Υποδομής Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού, Λουδία, Αλιάκμονα (Οριοθέτηση, Σήμανση, Έργα Υποδομής)	46.933,18
ΠΡΑΞΗ	Βελτίωση και προσθήκη προκατασκευασμένων γραφείων στο Κέντρο Πληροφόρησης Υγροτόπων "Νικόλαος Κ. Γιουτίκας" του Δήμου Δέλτα.	179.697,62
ΠΡΑΞΗ	Βελτίωση του πέτρινου παρατηρητηρίου Νέας Αγαθούπολης	50.000,00
ΠΡΑΞΗ	Κατασκευή περίφραξης προστασίας της παλαιάς κώτης Αξιού στη δημοτική κοινότητα Ανατολικού	18.900,00

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΝΝΙΑΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ (ΕΟΧ)

ΠΡΑΞΗ	«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΕΡΓ ΑΛΕΙΩΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΡΑΚΤΙΑΣ ΖΩΝΗΣ ΘΕΡΜΑΙΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ: ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ	
ΔΡΑΣΗ ΦΔ	Προμήθεια και Εγκατάσταση Τηλεμετρικών Σταθμών Παρακολούθησης φυσικοχημικών παραμέτρων του θαλάσσιου περιβάλλοντος και Επεξεργασία Δεδομένων	179.457,00

ΙΔΙΑ ΕΣΟΔΑ (ΛΑΓΗΕ)

ΠΡΑΞΗ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΥΓΡΟΤΟΠΩΝ "ΝΙΚΟΛΑΟΣ Κ. ΓΙΟΥΤΙΚΑΣ"	19.600,05
ΠΡΑΞΗ	ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΑΚΗ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ	5.412,00

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΔΑΦΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ «ΕΛΛΑΔΑ - ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ 2007-2013» (INTERREG)

ΠΡΑΞΗ	«MANAGEMENT OF RIPARIAN HABITATS AND VISITORS, DISSEMINATION OF KNOWLEDGE AND PUBLIC AWARENESS IN THE PROTECTED AREAS» με το ακρωνύμιο «IT PROTECTED»	
Υποέργο 1	Σύμβουλος	5.000,00
Υποέργο 2	Δημιουργία επικοινωνιακού υλικού	15.903,90
Υποέργο 3	Διοργάνωση τελικού συνεδρίου	10.780,00
Υποέργο 4	Κατασκευή παρατηρητηρίου στο πεδίο εφαρμογής του Δέλτα (σε συνεργασία με το Δήμο Δέλτα)	29.212,50

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΠΡΑΞΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ - ΛΟΥΔΙΑ - ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2014	43.980,98
Υποέργο 1	Μελέτη διαμόρφωσης και αξιοποίησης περιβάλλοντος χώρου στο Κέντρο Πληροφόρησης Χαλάστρας	7.000,00
Υποέργο 2	Ανάπτυξη εθελοντισμού στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού - Λουδία Αλιάκμονα	4.050,00
Υποέργο 3	Συντήρηση - επισκευή των οχημάτων του Φορέα Διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	2.140,45
Υποέργο 4	Προμήθεια εξοπλισμού παρακολούθησης της βιοποικιλότητας	2.035,00
Υποέργο 5	Προμήθεια server για τις ανάγκες του Φορέα Διαχείρισης	9.840,00
Υποέργο 6	Προμήθεια βιντεοπροβολέων	1.598,50
Υποέργο 7	Προμήθεια και τοποθέτηση container στο Κέντρο Πληροφόρησης Χαλάστρας	2.226,30
Υποέργο 9	Υπηρεσίες προβολής και ενημέρωσης	2.499,36
Υποέργο 10	Αναλώσιμα περιθαψής και τροφές ζώων	995,05
Υποέργο 11	Υπηρεσίες ξενάγησης	7.000,00
Υποέργο 12	Πρόγραμμα μισθοδοσίας	3.936,00
Υποέργο 13	Μετακινήσεις υπαλλήλων Φ.Δ. και μέλων Δ.Σ.	335,33
Υποέργο 14	Εξοπλισμός συντήρησης προαύλιων χώρων	324,99
Υποέργο 15	Προμήθεια αδειών Microsoft Office 2010	ΑΓΟΝΟ

ΠΡΑΞΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΟΥ - ΛΟΥΔΙΑ - ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ	ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2013	38.784,99
Υπόεργο	1	Παροχή υπηρεσιών Διοίκησης για το έργο "Έργα ανάδειξης και υποδομής Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα (οριοθέτηση, σήμανση, έργα υποδομής)"	7.007,47
Υπόεργο	2	Υπηρεσίες ειδικών συνεργατών με εμπειρία στην μελέτη και δακτυλίωση της ορνιθοπανίδας	14.883,00
Υπόεργο	3	Δαπάνες συντήρησης αυτοκινήτων και λοιπού εξοπλισμού	1.064,22
Υπόεργο	4	Έξοδα μετακίνησης	1.183,74
Υπόεργο	5	Εξοπλισμός Υποστήριξης εκδηλώσεων	1.205,40
Υπόεργο	6	Συμπληρωματική σύμπτωση Εθνικού Πάρκου	1.033,32
Υπόεργο	7	Προμήθεια τηλεσκοπίου για παρατηρητήριο Νέας Αγαθούπολης	755,00
Υπόεργο	8	Εξοπλισμός εσωτερικού χώρου παρατηρητηρίου Νέας Αγαθούπολης	492,00
Υπόεργο	9	Επίπλωση εσωτερικού χώρου παρατηρητηρίου Νέας Αγαθούπολης	519,99
Υπόεργο	10	Εξοπλισμός υποστήριξης περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	615,00
Υπόεργο	11	Δράση περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης στο πλαίσιο των Εθελοντικών Καθαρισμών	5.338,20
Υπόεργο	12	Ιματισμός προσωπικού για εκδηλώσεις Φ.Δ.	498,15
Υπόεργο	13	Δράση ευαισθητοποίησης (κομποστοποίηση)	335,79
Υπόεργο	14	Συμπληρωματικός ιματισμός των φυλάκων για τους καλοκαιρινούς μήνες	800,00
Υπόεργο	15	Παραγωγή ενημερωτικού υλικού	688,80
Υπόεργο	16	Εξοπλισμός συντήρησης προαύλιων χώρων Φ.Δ.	380,00
Υπόεργο	17	Παροχή υπηρεσιών για την συντήρηση και την υποστήριξη Η/Υ, Servers και δικτύου του Φ.Δ.	1.984,91

ΠΡΑΞΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΟΥ - ΛΟΥΔΙΑ - ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ	ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2012	34.860,68
Υπόεργο	1	Βελτίωση οχημάτων Φ.Δ. (επισκευή φθωρών)	619,92
Υπόεργο	2	Τακτικό σέρβις οχημάτων	295,00
Υπόεργο	3	Εξοπλισμός οχημάτων	2.199,24
Υπόεργο	4	Τροποποίηση άδειας κυκλοφορίας οχημάτων	123,00
Υπόεργο	5	Ασφάλεια οχημάτων (αγορά και τοποθέτηση συναγερμού)	467,40
Υπόεργο	6	Παροχή υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας για την ωρίμανση του έργου "Ανάδειξη και προστασία Εθνικού Πάρκου Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα (οριοθέτηση - σήμανση)	15.375,00
Υπόεργο	7	Δημιουργία λογότυπου Φορέα Διαχείρισης	1.400,00
Υπόεργο	8	Αγορά ποδηλάτων για την ενίσχυση του οικότουρισμού	1.850,00
Υπόεργο	9	Αγορά πολλαπλασιαστή φωτογραφική μηχανής	520,00
Υπόεργο	10	Ιματισμός φυλάκων	2.999,97
Υπόεργο	11	Εξοπλισμός για την συντήρηση των προαύλιων χώρων των εγκαταστάσεων του Φορέα	2.220,15
Υπόεργο	12	Υλικοτεχνικός εξοπλισμός περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	5.280,00
Υπόεργο	13	Υλικά για περιβαλλοντικά παιχνίδια στο πλαίσιο δραστηριοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης	861,00
Υπόεργο	14	Έξοδα μετακίνησης προσωπικού και μελών ΔΣ	650,00

ΠΡΑΞΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΟΥ - ΛΟΥΔΙΑ - ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ	ΓΙΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 2011	28.122,60
Δράση	1	Κάλυψη οικονομικών υποχρεώσεων του Φορέα Διαχείρισης	2.790,00
Δράση	2	Έκδοση άδειας επισκευής του κτηρίου του Κέντρου Πληροφόρησης και προσθήκης προακατασκευασμένου οικήματος χώρων γραφείων	14.956,00
Δράση	3	Προμήθεια υλικών και εξοπλισμού για την ενίσχυση δράσεων καθαρισμού και συντήρησης υπαίθριων υποδομών στο Εθνικό Πάρκο Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα	9.876,60
Δράση	4	Υποστήριξη ομάδας εθελοντών	500,00

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Μακεδονίας - Θράκης 2007-2013

Στήριξη της λειτουργίας του φορέα διαχείρισης Δέλτα Αξιού - Λουδία - Αλιάκμονα με σκοπό τη διαχείριση της περιοχής ευθύνης του

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Ενδιάμεση
Διαχειριστική
Αρχή

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΔΕΛΤΑ ΑΞΙΟΥ-ΛΟΥΔΙΑ-ΑΛΙΑΚΜΟΝΑ

Χαλαύστρα Θεσσαλονίκης, Τηλ.: 2310 794 811, e-mail: info@axiosdelta.gr